

6. Venkovský prostor v Libereckém kraji

Rozvojem venkovského prostoru z pohledu demografického, sociálního a ekonomického vývoje a také v kontextu s vývojem životního prostředí se v současné době zabývají významné regionální instituce Libereckého kraje. Tento zájem je opodstatněný s ohledem na význam venkovského prostoru pro rozvoj celého regionu.

K vymezení venkovského prostoru existuje řada přístupů, ale východiskem pro takové určení je znalost sídelní struktury a vlivů působících na vývoj osídlení. Objektívni hranice mezi venkovem a městem neexistuje, lze ji vymežit pouze pro empirické (teoretické) analýzy. Pro regionální a analytické účely se za venkovské obce nejčastěji označují obce s počtem obyvatel menším než 2 000. Tímto jednoduchým vymezením vzniká regionálně nesouvislé území a také významná skupina sídel s více než 2000 obyvateli, která je však svým venkovským charakterem neoddelitelnou součástí venkovského prostoru. Právě toto vymezení venkovského prostoru je jediným shodným s variantou předkládanou na republikové úrovni. Další čtyři varianty vymezení venkova Libereckého kraje, naprosto odlišné od zbývajících variant vymezení venkova uvedených v kapitole 2, byly stanoveny následovně:

- varianta 2 byla převzata z publikace Venkovský prostor a jeho oživení, jejíž autorem je Jan Binek a kolektiv,
- varianta 3 vychází z metodiky vymezení venkova podle OECD,
- varianta 4 vznikla na základě konzultace s Odborem regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje,
- zbýající varianta 5 byla zpracována na základě vlastních úvah.

V této kapitole přinášíme hodnocení výše uvedených 5 variant vymezení venkova Libereckého kraje a jejich možné srovnání na základě údajů z různých oblastí společenského života.

6.1. Stručná charakteristika variant vymezení venkova

Varianta 1 – venkovským prostorem jsou obce s méně než 2 000 obyvateli.

Varianta 2 – venkovským prostorem jsou obce s méně než 3 000 obyvateli. Hranice 3 000 obyvatel je v zákoně o obcích ustanovena, jako dolní limit pro možnost obce získat statut města.

Varianta 3 – venkovským prostorem jsou obce, jejichž hustota obyvatelstva je menší než 100 obyvatel/km². Tuto definice venkova vytvořila OECD, na místní úrovni označuje jako venkovské ty oblasti, jejichž hustota zalidnění je nižší než 150 obyvatel/km². Pro aplikaci této definice na území ČR byla hraniční hodnota hustoty zalidnění snížena na 100 obyvatel/km². Podrobněji se pak vymezováním venkova na úrovni okresů ČR zabývá Konzultační dokument „venkov“ (MMR, 1999).

Varianta 4 – venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města a mají méně než 2 000 obyvatel. Tato varianta vymezuje i přechodný prostor tvořený obcemi, které mají nebo nemají statut města, mají méně nebo více než 2 000 obyvatel a podíl přírodních ploch na celkové rozloze obce je nižší nebo vyšší než 90 % (tj. všechny obce nespádající do skupiny „venkov“ ani „město“). Městský prostor je pak vymezen obcemi se statutem města, které mají více než 2 000 obyvatel a podíl přírodních ploch na jejich celkové rozloze je menší než 90 %. Přírodní plocha je v tomto pojetí zemědělská půda, lesní půda a vodní plochy.

Varianta 5 – je v podstatě kombinací kritérií uvedených v předcházejících 4 variantách, ke kterým je přidáno kritérium počtu obyvatel na 1 ha zastavěné plochy (hraniční hodnota 65 obyvatel je dána čistě náhodně a účelově, tj. nevychází z nějakých dřívějších poznatků).

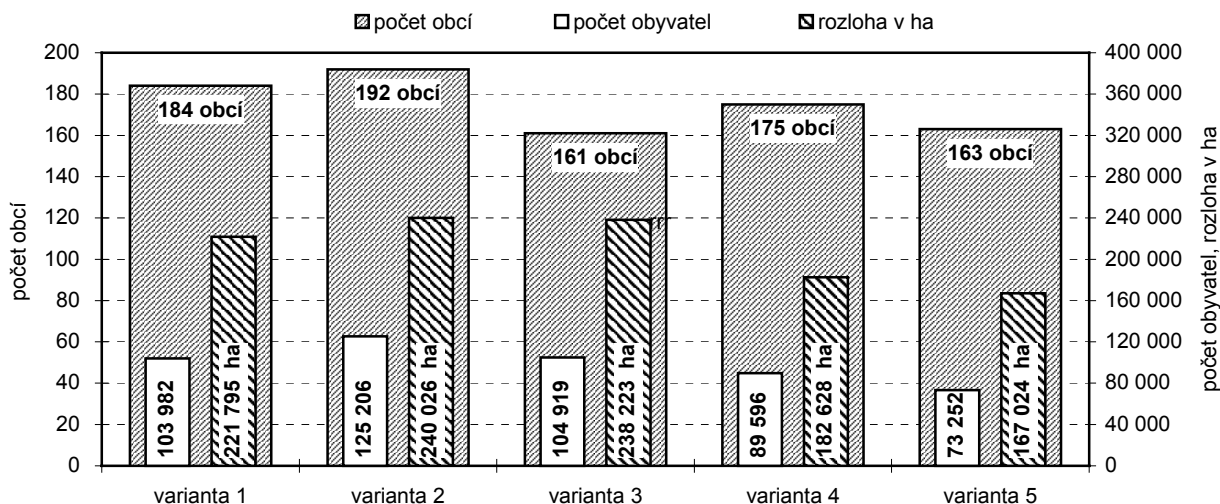
Podle této varianty vymezení tvoří venkovský prostor obce, které nemají statut města, mají méně než 3 000 obyvatel, hustotu na 1 ha zastavěné plochy menší než 65 obyvatel a hustotu obyvatelstva menší než 100 obyvatel/km². Městským prostorem jsou pak obce se statutem města, které mají více než 3 000 obyvatel, hustotu na zastavěnou plochu vyšší než 65 obyvatel a hustotu obyvatelstva vyšší než 100 obyvatel na km² (jako priorita se v případě potenciálních měst bere počet obyvatel nebo splnění alespoň 3 podmínek pro zařazení do „města“). Do přechodného prostoru jsou v této variantě zařazeny obce, které nesplňují některou/některé z podmínek pro zařazení do „venkova“ či „města“.

Tab. 6.1.1 Varianty venkovského, městského a přechodného prostoru podle počtu obcí, obyvatelstva a velikosti území

stav k 1. 1. 2007

	1	2	3	4	5
	V = obce s méně než 2 000 obyvateli	V = obce s méně než 3 000 obyvateli	V = obce a hustotou obyvatelstva menší než 100 obyvatel/km ²	V = obce, které nemají statut města a mají méně než 2 000 obyvatel	V = obce bez statutu města s méně než 3 000 obyv., hustotou na 1 ha zastavěné plochy do 65 obyvatel, a hustotou obyvatelstva do 100 obyvatel/km ²
Absolutně					
Počet obcí					
městský prostor	31	23	54	21	27
venkovský prostor	184	192	161	175	163
přechodný prostor	-	-	-	19	25
Počet obyvatel					
městský prostor	326 792	305 568	325 855	293 186	316 356
venkovský prostor	103 982	125 206	104 919	89 596	73 252
přechodný prostor	-	-	-	47 992	41 166
Rozloha v ha					
městský prostor	94 501	76 270	78 074	55 406	82 003
venkovský prostor	221 795	240 026	238 223	182 628	167 024
přechodný prostor	-	-	-	78 262	67 240
v %					
Počet obcí					
městský prostor	14,4	10,7	25,1	9,8	12,6
venkovský prostor	85,6	89,3	74,9	81,4	75,8
přechodný prostor	-	-	-	8,8	11,6
Počet obyvatel					
městský prostor	75,9	70,9	75,6	68,1	73,4
venkovský prostor	24,1	29,1	24,4	20,8	17,0
přechodný prostor	-	-	-	11,1	9,6
Rozloha v ha					
městský prostor	29,9	24,1	24,7	17,5	25,9
venkovský prostor	70,1	75,9	75,3	57,7	52,8
přechodný prostor	-	-	-	24,7	21,3

Graf 6.1 Varianty vymezení venkovského prostoru Libereckého kraje podle počtu obcí, obyvatel a rozlohy (stav k 1. 1. 2007)

Tab. 6.1.2 Přehled obcí v kraji a jejich zařazení do venkova (města) podle jednotlivých variant

	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²	Prostor (M - městský, V - venkovský, P - přechodový)				
						1	2	3	4	5
Bezděz	CL	CLp	2 399	286	12	V	V	V	V	V
Blatce	CL	CLp	1 695	72	4	V	V	V	V	V
Blíževedly	CL	CLp	2 097	634	30	V	V	V	V	V
Bohatice	CL	CLp	394	149	38	V	V	V	V	V
Brniště	CL	CLp	2 668	1 344	50	V	V	V	V	V
Cvikov	CL	NBo	4 504	4 446	99	M	M	V	P	M
Česká Lípa	CL	CLp	6 610	38 181	578	M	M	M	M	M
Doksy	CL	CLp	7 493	5 112	68	M	M	V	P	M
Dubá	CL	CLp	6 059	1 749	29	V	V	V	P	P
Dubnice	CL	CLp	1 583	565	36	V	V	V	V	V
Hamr na Jezeře	CL	CLp	1 767	372	21	V	V	V	V	V
Holany	CL	CLp	1 877	487	26	V	V	V	V	V
Horní Libchava	CL	CLp	1 038	493	48	V	V	V	V	V
Horní Police	CL	CLp	603	661	110	V	V	M	V	V
Chlum	CL	CLp	1 517	250	16	V	V	V	V	V
Chotovice	CL	NBo	299	149	50	V	V	V	V	V
Jestřebí	CL	CLp	2 208	785	36	V	V	V	V	V
Kamenický Šenov	CL	NBo	1 047	3 957	378	M	M	M	M	M
Kozly	CL	CLp	566	125	22	V	V	V	V	V
Kravaře	CL	CLp	1 576	796	50	V	V	V	V	V
Krompach	CL	NBo	777	142	18	V	V	V	V	V
Kunratice u Cvikova	CL	NBo	1 253	545	44	V	V	V	V	V
Kvítkov	CL	CLp	611	177	29	V	V	V	V	V
Luka	CL	CLp	456	108	24	V	V	V	V	V
Mařenice	CL	NBo	2 654	361	14	V	V	V	V	V
Mimoň	CL	CLp	1 548	6 701	433	M	M	M	M	M
Noviny pod Ralskem	CL	CLp	1 017	262	26	V	V	V	V	V
Nový Bor	CL	NBo	1 945	12 188	627	M	M	M	M	M
Nový Oldřichov	CL	CLp	377	699	185	V	V	M	V	V
Okna	CL	CLp	567	283	50	V	V	V	V	V
Okrouhlá	CL	NBo	424	514	121	V	V	M	V	V
Pertoltice pod Ralskem	CL	CLp	792	354	45	V	V	V	V	V
Polevsko	CL	NBo	445	364	82	V	V	V	V	V
Provodín	CL	CLp	1 258	679	54	V	V	V	V	V
Prysk	CL	NBo	1 366	430	31	V	V	V	V	V
Radvanec	CL	NBo	883	114	13	V	V	V	V	V
Ralsko	CL	CLp	17 023	1 920	11	V	V	V	P	P
Skalice u České Lípy	CL	NBo	1 155	1 327	115	V	V	M	V	P
Skalka u Doks	CL	CLp	504	139	28	V	V	V	V	V
Sloup v Čechách	CL	NBo	577	692	120	V	V	M	V	V
Slunečná	CL	NBo	613	91	15	V	V	V	V	V
Sosnová	CL	CLp	566	703	124	V	V	M	V	V
Stráž pod Ralskem	CL	CLp	2 158	4 071	189	M	M	M	M	M
Stružnice	CL	CLp	2 129	912	43	V	V	V	V	V
Stvolínky	CL	CLp	1 265	305	24	V	V	V	V	V
Svojkov	CL	NBo	344	149	43	V	V	V	V	V
Svor	CL	NBo	1 806	653	36	V	V	V	V	V
Tachov	CL	CLp	458	175	38	V	V	V	V	V
Tuhaň	CL	CLp	2 471	262	11	V	V	V	V	V
Velenice	CL	CLp	717	148	21	V	V	V	V	V
Velký Valtinov	CL	CLp	1 005	171	17	V	V	V	V	V
Volfartice	CL	CLp	1 309	623	48	V	V	V	V	V
Vrchovany	CL	CLp	469	110	23	V	V	V	V	V
Zahrádky	CL	CLp	1 007	647	64	V	V	V	V	V
Zákupy	CL	CLp	4 074	2 788	68	M	V	V	P	P

Tab. 6.1.2 Přehled obcí v kraji a jejich zařazení do venkova (města) podle jednotlivých variant

1. pokračování

	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²	Prostor (M - městský, V - venkovský, P - přechodový)				
						1	2	3	4	5
Žandov	CL	CLp	2 724	1 913	70	V	V	V	P	P
Ždírec	CL	CLp	544	129	24	V	V	V	V	V
Albrechtice v Jizerských h.	JN	Tan	2 454	335	14	V	V	V	V	V
Bedřichov	JN	JnN	2 426	285	12	V	V	V	V	V
Dalešice	JN	JnN	243	130	53	V	V	V	V	V
Desná	JN	Tan	1 258	3 480	277	M	M	M	M	M
Držkov	JN	ZBr	597	569	95	V	V	V	V	V
Frýdštejn	JN	Tur	1 449	850	59	V	V	V	V	V
Jablonec nad Nisou	JN	JnN	3 138	44 822	1 428	M	M	M	M	M
Janov nad Nisou	JN	JnN	1 472	1 224	83	V	V	V	V	V
Jenišovice	JN	Tur	742	887	120	V	V	M	V	V
Jílové u Držkova	JN	ZBr	358	201	56	V	V	V	V	V
Jiřetín pod Bukovou	JN	Tan	330	628	190	V	V	M	V	V
Josefův Důl	JN	JnN	2 201	979	44	V	V	V	V	V
Koberovy	JN	ZBr	874	984	113	V	V	M	V	V
Kořenov	JN	Tan	5 587	974	17	V	V	V	V	V
Líšný	JN	ZBr	173	260	150	V	V	M	V	V
Loužnice	JN	ZBr	229	215	94	V	V	V	V	V
Lučany nad Nisou	JN	JnN	1 313	1 738	132	V	V	M	P	P
Malá Skála	JN	Tur	1 001	1 077	108	V	V	M	V	P
Maršovice	JN	JnN	176	441	251	V	V	M	V	V
Nová Ves nad Nisou	JN	JnN	471	615	130	V	V	M	V	V
Pěnčín	JN	ZBr	1 338	1 780	133	V	V	M	V	P
Plavy	JN	Tan	520	1 076	207	V	V	M	V	P
Pulečný	JN	JnN	601	300	50	V	V	V	V	V
Radčice	JN	ZBr	184	152	82	V	V	V	V	V
Rádlo	JN	JnN	965	639	66	V	V	V	V	V
Rychnov u Jablonce n. N.	JN	JnN	1 225	2 366	193	M	V	M	M	M
Skuhrov	JN	ZBr	426	496	116	V	V	M	V	V
Smržovka	JN	Tan	1 482	3 488	235	M	M	M	M	M
Tanvald	JN	Tan	1 245	6 980	561	M	M	M	M	M
Velké Hamry	JN	Tan	932	2 824	303	M	V	M	M	M
Vlastiboř	JN	ZBr	362	119	33	V	V	V	V	V
Zásada	JN	ZBr	612	845	138	V	V	M	V	V
Zlatá Olešnice	JN	Tan	1 594	532	33	V	V	V	V	V
Železný Brod	JN	ZBr	2 251	6 492	288	M	M	M	M	M
Bílá	LI	Lbc	2 636	824	31	V	V	V	V	V
Bílý Kostel nad Nisou	LI	Lbc	2 573	868	34	V	V	V	V	V
Bílý Potok	LI	Frd	1 821	678	37	V	V	V	V	V
Bulovka	LI	Frd	2 885	849	29	V	V	V	V	V
Cetenov	LI	Lbc	605	123	20	V	V	V	V	V
Černousy	LI	Frd	855	345	40	V	V	V	V	V
Český Dub	LI	Lbc	2 257	2 816	125	M	V	M	P	M
Čtveřín	LI	Tur	496	430	87	V	V	V	V	V
Děřichov	LI	Frd	972	648	67	V	V	V	V	V
Dlouhý Most	LI	Lbc	444	714	161	V	V	M	V	V
Dolní Řasnice	LI	Frd	1 295	519	40	V	V	V	V	V
Frýdlant	LI	Frd	3 162	7 556	239	M	M	M	M	M
Habartice	LI	Frd	556	492	89	V	V	V	V	V
Hejnice	LI	Frd	3 819	2 758	72	M	V	V	P	P
Heřmanice	LI	Frd	748	228	30	V	V	V	V	V
Hlávice	LI	Lbc	827	210	25	V	V	V	V	V
Hodkovice nad Mohelkou	LI	Lbc	1 349	2 782	206	M	V	M	M	M
Horní Řasnice	LI	Frd	1 903	235	12	V	V	V	V	V
Hrádek nad Nisou	LI	Lbc	4 854	7 439	153	M	M	M	M	M

Tab. 6.1.2 Přehled obcí v kraji a jejich zařazení do venkova (města) podle jednotlivých variant

2. pokračování

	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²	Prostor (M - městský, V - venkovský, P - přechodový)				
						1	2	3	4	5
Chotyně	LI	Lbc	904	881	97	V	V	V	V	V
Chrastava	LI	Lbc	2 746	6 082	221	M	M	M	M	M
Jablenné v Podještědí	LI	Lbc	5 785	3 722	64	M	M	V	P	M
Janovice v Podještědí	LI	Lbc	634	72	11	V	V	V	V	V
Janův Důl	LI	Lbc	455	127	28	V	V	V	V	V
Jeřmanice	LI	Lbc	437	399	91	V	V	V	V	V
Jindřichovice pod Smrkem	LI	Frd	1 913	640	33	V	V	V	V	V
Kobylý	LI	Tur	827	317	38	V	V	V	V	V
Krásný Les	LI	Frd	1 349	448	33	V	V	V	V	V
Kryštofovo Údolí	LI	Lbc	1 733	259	15	V	V	V	V	V
Křižany	LI	Lbc	2 855	698	24	V	V	V	V	V
Kunratice	LI	Frd	1 243	377	30	V	V	V	V	V
Lázně Libverda	LI	Frd	1 323	459	35	V	V	V	V	V
Lažany	LI	Tur	212	226	106	V	V	M	V	V
Liberec	LI	Lbc	10 609	98 781	931	M	M	M	M	M
Mníšek	LI	Lbc	2 544	1 190	47	V	V	V	V	P
Nová Ves	LI	Lbc	1 234	775	63	V	V	V	V	V
Nové Město pod Smrkem	LI	Frd	2 893	3 880	134	M	M	M	P	M
Oldřichov v Hájích	LI	Lbc	1 625	563	35	V	V	V	V	V
Osečná	LI	Lbc	2 806	1 035	37	V	V	V	P	P
Paceřice	LI	Tur	348	279	80	V	V	V	V	V
Pěnčín	LI	Tur	888	637	72	V	V	V	V	V
Pertoltice	LI	Frd	1 015	271	27	V	V	V	V	V
Proseč pod Ještědem	LI	Lbc	830	270	33	V	V	V	V	V
Příšovice	LI	Tur	614	1 287	210	V	V	M	V	P
Radimovice	LI	Tur	133	251	189	V	V	M	V	V
Raspenava	LI	Frd	4 122	2 858	69	M	V	V	P	P
Rynoltice	LI	Lbc	1 771	736	42	V	V	V	V	V
Soběslavice	LI	Tur	405	139	34	V	V	V	V	V
Stráž nad Nisou	LI	Lbc	453	2 032	448	M	V	M	P	P
Světlá pod Ještědem	LI	Lbc	1 319	851	65	V	V	V	V	V
Svijanský Újezd	LI	Tur	530	369	70	V	V	V	V	V
Svijany	LI	Tur	270	306	113	V	V	M	V	V
Sychrov	LI	Tur	650	187	29	V	V	V	V	V
Šimonovice	LI	Lbc	719	563	78	V	V	V	V	V
Višňová	LI	Frd	3 028	1 304	43	V	V	V	V	V
Vlastibořice	LI	Tur	552	246	45	V	V	V	V	V
Všelibice	LI	Lbc	1 843	526	29	V	V	V	V	V
Zdílava	LI	Lbc	980	273	28	V	V	V	V	V
Žďárek	LI	Tur	233	125	54	V	V	V	V	V
Bělá	SM	Sem	776	250	32	V	V	V	V	V
Benecko	SM	Jil	1 652	1 110	67	V	V	V	V	V
Benešov u Semil	SM	Sem	540	822	152	V	V	M	V	V
Bozkov	SM	Sem	680	577	85	V	V	V	V	V
Bradlecká Lhota	SM	Sem	369	212	57	V	V	V	V	V
Bukovina u Čisté	SM	Jil	317	186	59	V	V	V	V	V
Bystrá nad Jizerou	SM	Sem	562	117	21	V	V	V	V	V
Čistá u Horek	SM	Jil	1 053	543	52	V	V	V	V	V
Háje nad Jizerou	SM	Sem	1 174	641	55	V	V	V	V	V
Harrachov	SM	Tan	3 663	1 578	43	V	V	V	P	P
Holenice	SM	Tur	350	81	23	V	V	V	V	V
Horka u Staré Paky	SM	Jil	203	258	127	V	V	M	V	V
Horní Branná	SM	Jil	2 087	1 844	88	V	V	V	V	P
Hrubá Skála	SM	Tur	1 383	527	38	V	V	V	V	V
Chuchelna	SM	Sem	1 079	923	86	V	V	V	V	V

Tab. 6.1.2 Přehled obcí v kraji a jejich zařazení do venkova (města) podle jednotlivých variant

dokončení

	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²	Prostor (M - městský, V - venkovský, P - přechodový)				
						1	2	3	4	5
Jablonec nad Jizerou	SM	Jil	2 232	1 901	85	V	V	V	P	P
Jesenný	SM	Sem	784	495	63	V	V	V	V	V
Jestřabí v Krkonoších	SM	Jil	1 030	237	23	V	V	V	V	V
Jilemnice	SM	Jil	1 386	5 731	413	M	M	M	M	M
Kacanovy	SM	Tur	601	180	30	V	V	V	V	V
Karlovice	SM	Tur	1 021	712	70	V	V	V	V	V
Klokočí	SM	Tur	238	164	69	V	V	V	V	V
Košťálov	SM	Sem	2 002	1 686	84	V	V	V	V	P
Kruh	SM	Jil	604	490	81	V	V	V	V	V
Ktová	SM	Tur	395	179	45	V	V	V	V	V
Levínská Olešnice	SM	Jil	1 005	339	34	V	V	V	V	V
Libštát	SM	Sem	1 013	1 005	99	V	V	V	V	P
Lomnice nad Popelkou	SM	Sem	2 558	5 862	229	M	M	M	M	M
Loučky	SM	Tur	165	149	90	V	V	V	V	V
Martinice v Krkonoších	SM	Jil	327	572	175	V	V	M	V	V
Mírová pod Kozákovem	SM	Tur	1 924	1 529	79	V	V	V	V	V
Modřišice	SM	Tur	342	373	109	V	V	M	V	V
Mříčná	SM	Jil	1 005	479	48	V	V	V	V	V
Nová Ves nad Popelkou	SM	Sem	1 218	647	53	V	V	V	V	V
Ohrazenice	SM	Tur	268	1 097	410	V	V	M	V	P
Olešnice	SM	Tur	528	171	32	V	V	V	V	V
Paseky nad Jizerou	SM	Jil	1 270	248	20	V	V	V	V	V
Peřimov	SM	Jil	663	216	33	V	V	V	V	V
Poniklá	SM	Jil	1 375	1 215	88	V	V	V	V	P
Přepeře	SM	Tur	345	852	247	V	V	M	V	V
Příkrý	SM	Sem	732	243	33	V	V	V	V	V
Radostná pod Kozákovem	SM	Tur	568	353	62	V	V	V	V	V
Rakousy	SM	Tur	140	71	51	V	V	V	V	V
Rokytnice nad Jizerou	SM	Jil	3 696	3 194	86	M	M	V	P	M
Roprachtice	SM	Sem	1 161	269	23	V	V	V	V	V
Rovensko pod Troskami	SM	Tur	1 280	1 209	94	V	V	V	P	P
Roztoky u Jilemnice	SM	Jil	1 303	896	69	V	V	V	V	V
Roztoky u Semil	SM	Sem	442	127	29	V	V	V	V	V
Semily	SM	Sem	1 631	8 886	545	M	M	M	M	M
Slaná	SM	Sem	1 027	647	63	V	V	V	V	V
Stružinec	SM	Sem	1 121	696	62	V	V	V	V	V
Studenec	SM	Jil	1 686	1 760	104	V	V	M	V	P
Svojk	SM	Jil	538	173	32	V	V	V	V	V
Syřenov	SM	Sem	643	215	33	V	V	V	V	V
Tatobity	SM	Tur	706	527	75	V	V	V	V	V
Troskovice	SM	Tur	829	114	14	V	V	V	V	V
Turnov	SM	Tur	2 272	14 517	639	M	M	M	M	M
Veselá	SM	Sem	578	206	36	V	V	V	V	V
Víchová nad Jizerou	SM	Jil	1 229	904	74	V	V	V	V	V
Vítkovice	SM	Jil	3 197	406	13	V	V	V	V	V
Všeň	SM	Tur	561	499	89	V	V	V	V	V
Vyskeř	SM	Tur	961	365	38	V	V	V	V	V
Vysoké nad Jizerou	SM	Sem	2 066	1 343	65	V	V	V	P	P
Záhoří	SM	Sem	853	513	60	V	V	V	V	V
Žernov	SM	Tur	485	243	50	V	V	V	V	V

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněna města k 31. 12. 2006

6.2. Obyvatelstvo

Počet obyvatel Libereckého kraje v období let 2000 – 2006 vzrostl o 1 653 osob, tj. o 0,4 % a na konci roku 2006 tak činil 430 774 osob. V průběhu sledovaného období nastaly změny nejen v počtu, ale i ve struktuře obyvatel podle věku. Tyto změny nejvýstižněji charakterizuje nárůst průměrného věku obyvatel z 38,1 let na 39,7 let. Ve vymezených věkových skupinách lze pozorovat úbytek obyvatel ve věku do 25 let. Celkový počet dětí ve věku 0 – 14 let mezi roky 2000 a 2006 poklesl o 10,9 % a dospívajících ve věku 15 – 24 let o 11,9 %. Počet obyvatel Libereckého kraje ve vyšších věkových skupinách rostl, a to ve věku 25 – 44 let o 7,9 %, ve věku 45 – 64 let o 4,6 % a počet starších osob ve věku nad 65 let se zvýšil o 4,2 %.

Vývoj počtu a struktury obyvatel venkovského prostoru v podstatě zaznamenává podobné trendy jako kraj celkem, změny se však projevily ve všech typech vymezení s různou intenzitou. Zatímco ve venkovském i přechodném prostoru počet obyvatel ve sledovaném období vzrostl, ve všech pěti vymezeních městského prostoru se jeho počet snížil. Snížení počtu městského obyvatelstva lze vysvětlit především výrazným záporným saldem migrace.

Ve venkovských obcích vymezených variantou 1 se v období let 2000 – 2006 počet obyvatel zvýšil o 5 243 osob, tj. o 5,3 %, zatímco v městské oblasti došlo k úbytku obyvatel o 3 590 osob, tj. o 1,1 %. Tyto skutečnosti se promítly ve změně podílu venkovské a městské oblasti na celkovém počtu obyvatel kraje. V roce 2000 žilo podle varianty 1 ve venkovském prostoru 23,0 % obyvatel kraje a 77,0 % v městském prostoru, do konce roku 2006 se podíl venkovského prostoru zvýšil na 24,1 % při současném poklesu podílu městské oblasti na 75,9 %.

Tab. 6.2.1 Počet obyvatel a věková struktura obyvatelstva (stav k 31. 12.)

	2000						2006					
	celkem	v tom ve věkové skupině (%)					celkem	v tom ve věkové skupině (%)				
		0 - 14 let	15 - 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let		0 - 14 let	15 - 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let
Liberecký kraj	429 121	16,9	15,1	28,4	26,7	12,9	430 774	15,0	13,3	30,6	27,8	13,3
varianta 1												
městský prostor	330 382	17,0	15,1	28,8	26,7	12,5	326 792	14,8	13,3	30,7	27,8	13,3
venkovský prostor	98 739	16,7	15,2	27,3	26,6	14,2	103 982	15,5	13,1	30,1	27,9	13,4
varianta 2												
městský prostor	310 092	16,9	15,1	28,8	26,7	12,4	305 568	14,7	13,4	30,7	27,9	13,4
venkovský prostor	119 029	16,9	15,1	27,6	26,5	13,9	125 206	15,7	13,0	30,3	27,7	13,3
varianta 3												
městský prostor	328 325	16,9	15,1	28,8	26,7	12,5	325 855	14,8	13,4	30,8	27,8	13,3
venkovský prostor	100 796	17,0	15,2	27,4	26,6	13,9	104 919	15,8	13,0	29,9	27,9	13,5
varianta 4												
městský prostor	296 801	16,9	15,1	28,9	26,7	12,4	293 186	14,7	13,4	30,8	27,8	13,3
venkovský prostor	84 973	16,5	15,1	27,2	26,7	14,5	89 596	15,3	13,1	30,0	28,0	13,6
přechodný prostor	47 347	17,6	15,4	27,9	26,3	12,8	47 992	16,2	13,1	30,2	27,6	13,0
varianta 5												
městský prostor	320 365	16,9	15,1	28,8	26,7	12,5	316 356	14,8	13,4	30,7	27,8	13,4
venkovský prostor	69 184	16,1	15,1	27,1	27,0	14,6	73 252	15,3	12,9	30,0	28,3	13,5
přechodný prostor	39 572	18,1	15,5	27,9	25,9	12,6	41 166	16,3	13,4	30,4	27,1	12,8

Ve věkové skladbě obyvatel venkovských i městských obcí můžeme ve sledovaném období pozorovat téměř shodné vývojové trendy, číselné výsledky však jsou příznivější pro obce ve venkovském prostoru. Průměrný věk obyvatel venkovského i městského prostoru se ke konci roku 2006 příliš nelišil, ale z jeho vývoje je patrné, že od roku 2000 se v městských obcích vymezených podle varianty 1 zvýšil o 1,8 roku a ve venkovských pouze o 0,9 roku.

Tab. 6.2.2 Změna počtu a struktury obyvatelstva a jeho průměrný věk (stav k 31. 12.)

	Změna počtu obyvatel index 2006/2000						Průměrný věk obyvatel					
	celkem	v tom ve věkové skupině					2000			2006		
		0 - 14 let	15 - 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Liberecký kraj	100,4	89,1	88,1	107,9	104,6	104,2	38,1	36,5	39,5	39,7	38,1	41,1
varianta 1												
městský prostor	98,9	86,5	87,4	105,6	102,9	105,8	37,9	36,3	39,4	39,7	38,1	41,2
venkovský prostor	105,3	97,7	90,6	116,1	110,4	99,5	38,7	37,2	40,1	39,6	38,4	40,9
varianta 2												
městský prostor	98,5	85,8	87,1	105,1	102,6	105,8	37,9	36,3	39,4	39,7	38,1	41,2
venkovský prostor	105,2	97,7	90,9	115,5	109,9	100,6	38,5	37,0	40,0	39,5	38,2	40,8
varianta 3												
městský prostor	99,2	86,8	87,9	106,2	103,3	105,3	38,0	36,4	39,4	39,7	38,1	41,2
venkovský prostor	104,1	96,6	89,0	113,8	109,1	100,9	38,4	37,0	39,9	39,6	38,2	40,9
varianta 4												
městský prostor	98,8	86,0	87,5	105,4	102,6	106,1	37,9	36,3	39,4	39,7	38,1	41,2
venkovský prostor	105,4	97,7	91,5	116,1	110,7	99,0	38,9	37,4	40,4	39,8	38,5	41,1
přechodný prostor	101,4	93,1	86,2	109,6	106,3	103,0	37,7	36,1	39,2	39,2	37,8	40,6
varianta 5												
městský prostor	98,7	86,1	87,4	105,4	102,8	105,6	37,9	36,3	39,4	39,7	38,1	41,2
venkovský prostor	105,9	100,5	90,3	117,0	110,9	98,1	39,1	37,7	40,6	39,8	38,6	41,1
přechodný prostor	104,0	93,5	90,1	113,6	108,8	105,2	37,4	36,0	38,8	39,0	37,6	40,3

Tab. 6.2.3 Charakteristiky věkové struktury obyvatelstva

	Index stáří		Index závislosti I.		Index závislosti II.		Index ekonomického zatížení	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	76,1	89,0	131,4	112,4	18,3	18,6	42,4	39,6
varianta 1								
městský prostor	73,4	89,8	136,2	111,4	17,6	18,5	41,7	39,2
venkovský prostor	85,1	86,7	117,4	115,4	20,5	18,9	44,7	40,6
varianta 2								
městský prostor	73,6	90,8	135,8	110,1	17,6	18,6	41,5	39,0
venkovský prostor	82,4	84,9	121,4	117,9	20,2	18,8	44,7	40,9
varianta 3								
městský prostor	74,3	90,2	134,6	110,8	17,8	18,5	41,7	39,0
venkovský prostor	81,8	85,4	122,2	117,1	20,1	19,0	44,6	41,3
varianta 4								
městský prostor	73,4	90,6	136,1	110,3	17,5	18,5	41,4	39,0
venkovský prostor	87,5	88,7	114,3	112,8	21,0	19,1	45,0	40,7
přechodný prostor	72,6	80,4	137,7	124,4	18,3	18,3	43,6	41,1
varianta 5								
městský prostor	73,9	90,7	135,2	110,3	17,7	18,6	41,7	39,2
venkovský prostor	90,5	88,4	110,5	113,2	21,1	19,0	44,4	40,5
přechodný prostor	69,7	78,4	143,4	127,5	18,2	18,0	44,3	40,9

Index stáří - počet osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

Index závislosti I. - počet dětí ve věku 0 - 14 let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Index závislosti II. - počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Index ekonomického zatížení - počet dětí ve věku 0 - 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Při podrobnějším pohledu na věkovou strukturu městského a venkovského obyvatelstva vymezenou variantou 1 je možné sledovat v období let 2000 – 2006 vyšší úbytek počtu obyvatel v mladších věkových skupinách v městském prostoru než ve venkovských obcích. V městském prostoru vymezeném variantou 1 se projevilo snížení celkového počtu dětí ve věku 0 – 14 let o 13,5 % a počtu dospívajících ve věku 15 – 24 let o 12,6 %. Ve venkovských obcích se projevilo pokles počtu osob v těchto věkových skupinách s menší intenzitou, a to o 2,3 % v případě první uvedené věkové skupiny, resp. 9,4 % v případě druhé. Naopak venkovský prostor zaznamenal vyšší nárůst počtu osob ve vyšších věkových skupinách. Celkový počet obyvatel ve věku 25 – 44 let vzrostl ve venkovských obcích vymezených variantou 1 o 16,1 % zatímco v městských o 5,6 %, počet osob ve věku 45 – 64 let se pak na venkově za sledované období zvýšil o 10,4 % a ve městech pouze o 2,9 %. Nejstarších obyvatel ve věku 65 let a starším však ve venkovském prostoru podle hodnocené varianty ubylo o 0,5 % a v městském se projevilo jejich přírůstek o 5,8 %.

Přestože vývoj věkové struktury obyvatelstva byl ve sledovaném období ve venkovském prostoru u některých ukazatelů příznivější než v obcích městského charakteru, propočtové charakteristiky věkové struktury obyvatelstva v roce 2006 dosahují v městském prostoru lepších výsledků. Příkladem je index ekonomického zatížení obyvatel, podle kterého ve venkovských obcích ve variantě 1 na 100 osob ve věku 15 – 64 let připadá 40,6 obyvatel ve věku 0 – 14 let a 65 let a více, tedy o 1,4 osoby více než v městském prostoru.

Tab. 6.2.4 Vzdělanostní struktura obyvatel ve věku 15 a více let (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Počet obyvatel ve věku 15 let a více	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)					
		základní a neukončené	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské včetně vědecké přípravy	bez vzdělání
Liberecký kraj	356 007	23,9	40,0	23,8	3,2	7,0	0,4
varianta 1							
městský prostor	273 454	22,8	38,9	25,0	3,4	7,9	0,4
venkovský prostor	82 553	27,8	43,8	19,8	2,4	4,2	0,6
varianta 2							
městský prostor	256 984	22,5	38,6	25,3	3,4	8,1	0,3
venkovský prostor	99 023	27,7	43,8	20,0	2,4	4,2	0,6
varianta 3							
městský prostor	272 147	22,5	38,9	25,2	3,4	8,0	0,4
venkovský prostor	83 860	28,6	43,8	19,2	2,3	3,9	0,6
varianta 4							
městský prostor	245 963	22,1	38,5	25,6	3,5	8,3	0,3
venkovský prostor	71 121	27,8	44,0	19,6	2,4	4,1	0,6
přechodný prostor	38 923	28,2	42,8	20,3	2,5	4,3	0,5
varianta 5							
městský prostor	265 379	22,6	38,8	25,2	3,4	8,0	0,3
venkovský prostor	58 246	28,3	44,1	19,2	2,4	4,0	0,7
přechodný prostor	32 382	27,0	43,2	20,8	2,5	4,5	0,5

Vzdělanostní strukturu obyvatel můžeme posuzovat na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a zhodnotit její vývoj od minulého sčítání v roce 1991. Vzdělanost obyvatel starších 15ti let se v tomto srovnání zvýšila v Libereckém kraji celkem a také ve všech variantách vymezení venkovského a městského prostoru. U varianty 1 je velmi pozitivním zjištěním výrazný úbytek osob se základním a neukončeným vzděláním – ve venkovském prostoru o 15,5 procentních bodů a v městském prostoru o 10,3 procentních bodů. V dalších kategoriích dosaženého vzdělání byl pozitivní vývoj od roku 1991 podobný na venkově i v městské oblasti, vzdělanostní struktura městských obyvatel je však stále vyšší než obyvatel bydlících ve venkovském prostoru. Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v roce 2001 činil podle varianty 1 ve venkovském prostoru 4,2 %, zatímco v městském prostoru 7,9 %.

Tab. 6.2.5 Rodinný stav obyvatel (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Počet obyvatel ve věku 15 let a více	v tom podíly podle rodinného stavu (%)				
		svobodní	vdané/ženatí	rozvedení	ovdovělí	nezjištěno
Liberecký kraj	356 007	25,7	53,5	11,3	8,7	0,8
varianta 1						
městský prostor	273 454	25,8	52,8	12,2	8,4	0,8
venkovský prostor	82 553	25,6	55,8	8,4	9,6	0,7
varianta 2						
městský prostor	256 984	25,8	52,6	12,3	8,4	0,8
venkovský prostor	99 023	25,5	55,6	8,8	9,6	0,6
varianta 3						
městský prostor	272 147	25,7	53,0	12,1	8,4	0,8
venkovský prostor	83 860	25,8	55,0	8,9	9,5	0,7
varianta 4						
městský prostor	245 963	25,7	52,7	12,4	8,3	0,8
venkovský prostor	71 121	25,4	56,0	8,2	9,7	0,6
přechodný prostor	38 923	26,3	53,7	10,0	9,2	0,8
varianta 5						
městský prostor	265 379	25,8	52,7	12,3	8,4	0,8
venkovský prostor	58 246	25,6	55,5	8,4	9,9	0,6
přechodný prostor	32 382	25,7	55,9	9,0	8,7	0,7

Tab. 6.2.6 Obyvatelstvo podle místa narození a podle náboženského vyznání (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Počet obyvatel	z toho narození v obci současného bydliště	v tom podle náboženského vyznání (%)		
			věřící	bez vyznání	nezjištěno
Liberecký kraj	428 184	46,7	18,4	72,6	9,0
varianta 1					
městský prostor	328 532	47,3	17,4	73,8	8,9
venkovský prostor	99 652	45,0	21,8	68,9	9,3
varianta 2					
městský prostor	308 436	47,6	17,2	73,8	8,9
venkovský prostor	119 748	44,7	21,4	69,5	9,0
varianta 3					
městský prostor	326 713	47,3	17,4	73,6	9,0
venkovský prostor	101 471	44,9	21,6	69,5	8,9
varianta 4					
městský prostor	295 161	47,6	17,1	74,0	8,9
venkovský prostor	85 717	45,6	22,0	68,4	9,6
přechodný prostor	47 306	43,8	19,8	71,7	8,5
varianta 5					
městský prostor	318 616	47,4	17,3	73,8	8,9
venkovský prostor	69 974	44,5	21,4	69,2	9,4
přechodný prostor	39 594	45,1	21,7	69,5	8,8

Tab. 6.2.7 Charakteristiky pohybu obyvatelstva

na tisíc obyvatel

	Sňatky			Rozvody			Živé narození			Zemřelí		
	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006
Liberecký kraj	5,7	5,4	5,4	3,0	3,6	3,4	9,5	10,4	9,8	10,5	9,6	10,2
varianta 1												
městský prostor	5,8	5,6	5,6	3,5	4,2	3,9	9,6	10,4	9,9	10,3	9,4	10,0
venkovský prostor	5,4	5,1	4,9	1,5	1,8	1,9	9,2	10,3	9,4	11,5	10,4	11,0
varianta 2												
městský prostor	5,9	5,6	5,6	3,5	4,2	3,9	9,5	10,4	9,9	10,1	9,4	9,8
venkovský prostor	5,4	5,1	4,9	1,7	2,0	2,1	9,5	10,4	9,6	11,7	10,3	11,3
varianta 3												
městský prostor	5,8	5,6	5,6	3,4	4,0	3,7	9,5	10,5	9,9	10,1	9,4	9,9
venkovský prostor	5,4	5,0	4,9	1,9	2,3	2,3	9,7	10,2	9,6	11,9	10,3	11,2
varianta 4												
městský prostor	5,9	5,6	5,7	3,6	4,2	3,9	9,5	10,5	9,9	9,9	9,3	9,7
venkovský prostor	5,2	5,0	4,9	1,3	1,7	1,8	9,1	10,2	9,3	11,6	10,6	11,3
přechodný prostor	5,6	5,1	4,9	2,8	3,3	3,1	10,7	10,1	10,0	13,0	10,1	11,2
varianta 5												
městský prostor	5,9	5,6	5,6	3,5	4,2	3,9	9,6	10,4	9,9	10,3	9,5	10,0
venkovský prostor	5,5	5,1	5,0	1,3	1,5	1,6	9,2	10,3	9,3	12,1	10,7	11,5
přechodný prostor	5,2	5,0	4,8	2,3	2,5	2,5	9,9	10,5	10,0	9,5	9,1	9,7

 dokončení
na tisíc obyvatel

	Přirozený přírůstek (úbytek)			Přírůstek (úbytek) stěhováním			Celkový přírůstek (úbytek)		
	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006	2000	2006	roční průměr 2000 - 2006
Liberecký kraj	-1,0	0,8	-0,4	1,3	3,3	1,3	0,3	4,1	0,9
varianta 1									
městský prostor	-0,6	1,0	-0,0	-2,1	1,9	-1,2	-2,8	2,9	-1,2
venkovský prostor	-2,3	-0,1	-1,6	12,7	7,8	9,3	10,4	7,7	7,7
varianta 2									
městský prostor	-0,6	1,0	0,1	-2,9	1,2	-2,1	-3,4	2,3	-1,9
venkovský prostor	-2,2	0,0	-1,7	12,1	8,4	9,7	9,9	8,4	8,0
varianta 3									
městský prostor	-0,6	1,0	-0,0	-1,3	2,6	-0,7	-1,9	3,7	-0,7
venkovský prostor	-2,3	-0,1	-1,6	9,6	5,4	7,5	7,3	5,3	6,0
varianta 4									
městský prostor	-0,4	1,2	0,2	-2,7	1,9	-1,7	-3,1	3,1	-1,5
venkovský prostor	-2,6	-0,4	-2,0	10,5	9,2	9,6	7,9	8,7	7,6
přechodný prostor	-2,3	-0,1	-1,2	9,9	1,3	4,5	7,6	1,2	3,3
varianta 5									
městský prostor	-0,8	0,9	-0,1	-2,5	1,8	-1,5	-3,3	2,7	-1,6
venkovský prostor	-2,9	-0,4	-2,2	11,7	9,1	10,2	8,8	8,7	8,0
přechodný prostor	0,4	1,4	0,3	13,9	4,7	7,3	14,3	6,0	7,6

Moderní trendy v soužití populace se ve venkovském a městském prostoru Libereckého kraje příliš neliší. Pouze vyšším podílem rozvedených obyvatel v obcích městského typu se potvrzuje i vyšší míra rozvodovosti tohoto obyvatelstva. Při Sčítání lidu domů a bytů v roce 2001 tvořili ve venkovském prostoru vymezeném variantou 1 rozvedení 8,4 % populace a v městském prostoru 12,2 %. Výraznější rozdíly jsou patrné v náboženském citění obyvatel, v roce 2001 se za osoby věřící označilo ve stejné variantě vymezení 21,8 % osob bydlících na venkově, ale pouze 17,4 % obyvatel městského prostoru.

Rozdíly mezi venkovským a městským prostorem odhalují i charakteristiky pohybu obyvatelstva. Například průměrný roční počet rozvodů na tisíc obyvatel činil v městském prostoru vymezeném variantou 1 ve sledovaném sedmiletém období 3,9 rozvodu, avšak ve venkovských obcích pouze 1,9 rozvodu. Rovněž v ukazateli migrace jsou výrazné odlišnosti, neboť roční průměrný přírůstek obyvatel stěhováním dosáhl ve stejné variantě vymezení venkovského prostoru 9,3 osoby na tisíc obyvatel a městských obcích naopak došlo k úbytku obyvatel stěhováním, a to průměrně ročně o 1,2 osoby na tisíc obyvatel. Tento trend se zřetelně promítá i do ročního průměrného přírůstku (úbytku) obyvatel.

Tab. 6.2.8 Charakteristiky porodnosti

	Ženy v reprodukčním věku (15 - 49 let)		Podíl na celkovém počtu obyvatel (%)		Živě narození		Živě narození na 1 000 žen v reprodukčním věku	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	109 243	105 756	25,5	24,6	4 090	4 466	37,4	42,2
varianta 1								
městský prostor	85 340	81 332	25,8	24,9	3 187	3 403	37,3	41,8
venkovský prostor	23 903	24 424	24,2	23,5	903	1 063	37,8	43,5
varianta 2								
městský prostor	80 233	76 118	25,9	24,9	2 964	3 176	36,9	41,7
venkovský prostor	29 010	29 638	24,4	23,7	1 126	1 290	38,8	43,5
varianta 3								
městský prostor	84 794	81 259	25,8	24,9	3 119	3 405	36,8	41,9
venkovský prostor	24 449	24 497	24,3	23,3	971	1 061	39,7	43,3
varianta 4								
městský prostor	77 063	73 394	26,0	25,0	2 820	3 077	36,6	41,9
venkovský prostor	20 472	21 027	24,1	23,5	766	907	37,4	43,1
přechodný prostor	11 708	11 335	24,7	23,6	504	482	43,0	42,5
varianta 5								
městský prostor	82 759	78 766	25,8	24,9	3 070	3 284	37,1	41,7
venkovský prostor	16 634	17 067	24,0	23,3	632	751	38,0	44,0
přechodný prostor	9 850	9 923	24,9	24,1	388	431	39,4	43,4

Zajímavé rozdíly mezi venkovským a městským prostorem nabízí i porovnání přirozeného přírůstku na 1 000 obyvatel. Z tohoto ukazatele je patrné, že ve všech typech vymezení obyvatelstvo venkovských obcí průměrně ročně ubývá převahou zemřelých nad počtem živě narozených. Výsledky ukazatele živě narození na 1 000 žen v reprodukčním věku, tedy ve věku 15 – 49 let, však ukazují na příznivější vývoj porodnosti ve venkovském prostoru. Například podle vymezení venkova variantou 1 se ve městech v roce 2006 na 1 000 žen v reprodukčním věku živě narodilo 41,8 dětí, ve venkovských obcích pak 43,5 dětí. Tato skutečnost však není patrná z hodnocení ukazatele živě narození na 1 000 obyvatel, který vztahuje živě narozené k celkové populaci daného území a nikoli jen na ženy v reprodukčním věku.

Jak již bylo zmíněno venkovské obyvatelstvo vykázalo ve všech typech vymezení ve sledovaném období let 2000 – 2006 přírůstek počtu obyvatel stěhováním, naopak obyvatelstvo městských obcí lze charakterizovat spíše záporným saldem migrace. Po oddělení údajů za vnitřní a zahraniční stěhování však můžeme konstatovat, že městský prostor dosahuje v hodnocení let 2001 – 2006 vyšší hodnoty salda zahraniční migrace na 1 000 obyvatel než venkovský prostor. Podle varianty 1 tak v městských obcích dosáhl přírůstek obyvatel zahraniční migrací v letech 2001 – 2006 průměrně ročně 1,6 ‰ a ve venkovských jen 0,8 ‰.

Tab. 6.2.9 Vnitřní stěhování podle věku v roce 2000 – 2006

	Saldo migrace v kraji	v tom ve věkové skupině			Saldo migrace do ostatních krajů bez Hl. m. Prahy	v tom ve věkové skupině			Saldo migrace do Hl. m. Prahy	v tom ve věkové skupině		
		0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více let		0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více let		0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více let
	Absolutně											
Liberecký kraj	x	x	x	x	1 127	100	1 087	-60	-1 149	17	-1 360	194
varianta 1												
městský prostor	-4 514	-962	-3 677	125	25	-90	185	-70	-1 602	-105	-1 582	85
venkovský prostor	4 514	962	3 677	-125	1 102	190	902	10	453	122	222	109
varianta 2												
městský prostor	-5 753	-1 234	-4 272	-247	-79	-98	102	-83	-1 581	-116	-1 547	82
venkovský prostor	5 753	1 234	4 272	247	1 206	198	985	23	432	133	187	112
varianta 3												
městský prostor	-3 534	-733	-2 866	65	107	-115	295	-73	-1 548	-83	-1 555	90
venkovský prostor	3 534	733	2 866	-65	1 020	215	792	13	399	100	195	104
varianta 4												
městský prostor	-5 076	-1 102	-3 894	-80	44	-100	243	-99	-1 544	-93	-1 522	71
venkovský prostor	4 235	870	3 428	-63	720	132	583	5	412	106	212	94
přechodný prostor	841	232	466	143	363	68	261	34	-17	4	-50	29
varianta 5												
městský prostor	-4 963	-1 094	-3 969	100	19	-83	180	-78	-1 582	-107	-1 560	85
venkovský prostor	3 743	763	3 066	-86	659	132	523	4	389	99	210	80
přechodný prostor	1 220	331	903	-14	449	51	384	14	44	25	-10	29
	na 1 000 obyvatel											
Liberecký kraj	x	x	x	x	0,4	0,2	0,5	-0,2	-0,4	0,0	-0,6	0,5
varianta 1												
městský prostor	-2,0	-2,6	-2,3	0,4	0,0	-0,2	0,1	-0,2	-0,7	-0,3	-1,0	0,3
venkovský prostor	6,4	8,2	7,4	-1,3	1,6	1,6	1,8	0,1	0,6	1,0	0,4	1,1
varianta 2												
městský prostor	-2,7	-3,6	-2,8	-0,9	-0,0	-0,3	0,1	-0,3	-0,7	-0,3	-1,0	0,3
venkovský prostor	6,7	8,7	7,1	2,2	1,4	1,4	1,6	0,2	0,5	0,9	0,3	1,0
varianta 3												
městský prostor	-1,6	-2,0	-1,8	0,2	0,0	-0,3	0,2	-0,3	-0,7	-0,2	-1,0	0,3
venkovský prostor	4,9	6,1	5,7	-0,7	1,4	1,8	1,6	0,1	0,6	0,8	0,4	1,1
varianta 4												
městský prostor	-2,5	-3,4	-2,7	-0,3	0,0	-0,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,3	-1,0	0,3
venkovský prostor	6,9	8,8	8,0	-0,8	1,2	1,3	1,4	0,1	0,7	1,1	0,5	1,1
přechodný prostor	2,5	4,0	2,0	3,4	1,1	1,2	1,1	0,8	-0,1	0,1	-0,2	0,7
varianta 5												
městský prostor	-2,2	-3,1	-2,5	0,4	0,0	-0,2	0,1	-0,3	-0,7	-0,3	-1,0	0,3
venkovský prostor	7,5	9,5	8,7	-1,3	1,3	1,6	1,5	0,1	0,8	1,2	0,6	1,2
přechodný prostor	4,3	6,7	4,5	-0,4	1,6	1,0	1,9	0,4	0,2	0,5	-0,1	0,8

Tab. 6.2.10 Zahraniční stěhování v letech 2001 – 2006

	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo zahraniční migrace	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo zahraniční migrace
				na 1 000 obyvatel		
Liberecký kraj	10 649	7 023	3 626	4,1	2,7	1,4
varianta 1						
městský prostor	9 102	5 953	3 149	4,7	3,0	1,6
venkovský prostor	1 547	1 070	477	2,5	1,7	0,8
varianta 2						
městský prostor	8 529	5 687	2 842	4,7	3,1	1,6
venkovský prostor	2 120	1 336	784	2,9	1,8	1,1
varianta 3						
městský prostor	9 228	6 007	3 221	4,7	3,1	1,7
venkovský prostor	1 421	1 016	405	2,3	1,6	0,7
varianta 4						
městský prostor	8 391	5 464	2 927	4,8	3,1	1,7
venkovský prostor	1 369	938	431	2,6	1,8	0,8
přechodný prostor	889	621	268	3,1	2,2	0,9
varianta 5						
městský prostor	8 832	5 803	3 029	4,7	3,1	1,6
venkovský prostor	1 064	785	279	2,5	1,8	0,6
přechodný prostor	753	435	318	3,1	1,8	1,3

6.3. Domovní fond a bytová výstavba

Charakteristiky domovního a bytového fondu patří mezi základní faktory životní úrovně. Stávající domovní fond je průběžně zkvalitňován novou bytovou výstavbou a její intenzita se různým tempem promítá do zvyšující se úrovně bydlení. Právě úroveň bydlení je jednou z oblastí, kde jsou stále zřetelné rozdíly mezi obecně pojatým venkovem a městy.

Okamžikový stav domovního a bytového fondu lze hodnotit pouze na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů (naposledy v roce 2001) a ty zřetelně vyjadřují odlišné charaktery bydlení ve městech a na venkově. Podle vymezení varianty 1 připadlo na venkovský prostor 38,2 % trvale obydlených domů Libereckého kraje a na městský prostor 61,8 %. Pro venkovské obce je typické výraznější zastoupení rodinných domů (92,0 %) než v obcích městského charakteru (77,3 %), na venkově však stále výrazně zaostává úroveň technické vybavenosti domů. Dokladem je nízký podíl trvale obydlených domů připojených na kanalizační síť (18,4 %) a také na plyn ze sítě (17,1 %).

Ve struktuře trvale obydlených bytů Libereckého kraje je zastoupení městských obcí ještě výraznější než u obydlených domů, a to vlivem vícepodlažní městské zástavby. Na celkovém počtu trvale obydlených bytů se městské obce vymezené variantou 1 podílely 77,9 % a venkovské obce 22,1 %. Trvale obydlené byty na venkově se převážně nacházejí v rodinných domech (76,8 %), zatímco v městských obcích dosahuje tento podíl pouze 31,4 %. Na relativně vyšší kvalitu bydlení na venkově poukazuje řada ukazatelů, jako např. vyšší počet obytných místností připadajících na jeden byt nebo větší průměrná obytná plocha bytu.

Tab. 6.3.1 Domovní a bytový fond (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené domy				Trvale obydlené byty				
	celkem	z toho podíl rodinných domů (%)	technické vybavení (%)		celkem	z toho podíl rodinných domů (%)	vybrané ukazatele úrovně bydlení		
			přípoj na kanalizační síť	plyn			osoby na 1 byt	obytné místnosti na 1 byt ¹⁾	obytná plocha v m ² na 1 byt
Liberecký kraj	66 347	82,9	43,4	42,0	161 830	41,5	2,6	2,7	48,9
varianta 1									
městský prostor	40 995	77,3	58,9	57,3	126 054	31,4	2,6	2,6	46,8
venkovský prostor	25 352	92,0	18,4	17,1	35 776	76,8	2,7	2,9	56,1
varianta 2									
městský prostor	37 251	76,5	61,4	59,8	118 768	30,2	2,6	2,6	46,5
venkovský prostor	29 096	91,1	20,5	19,1	43 062	72,6	2,7	2,9	55,3
varianta 3									
městský prostor	41 777	78,6	55,8	54,7	125 438	33,0	2,6	2,6	47,1
venkovský prostor	24 570	90,3	22,5	20,3	36 392	70,7	2,7	2,9	55,1
varianta 4									
městský prostor	34 463	75,8	61,8	61,2	114 083	29,1	2,6	2,6	46,2
venkovský prostor	22 392	92,8	15,4	14,7	30 639	80,1	2,8	2,9	56,9
přechodný prostor	9 492	85,5	43,2	36,4	17 108	54,6	2,7	2,8	52,3
varianta 5									
městský prostor	39 063	76,9	60,7	58,4	122 536	30,7	2,6	2,6	46,7
venkovský prostor	18 802	93,2	14,6	13,7	25 016	81,9	2,7	2,9	57,5
přechodný prostor	8 482	88,2	28,1	29,1	14 278	62,7	2,7	2,8	52,9

¹⁾ obytné místnosti o velikosti 8 m² a větší

Tab. 6.3.2 Byty dokončené ve stavbách pro bydlení

	Dokončené byty celkem			z toho					
				v rodinných domech ¹⁾			v bytových domech ¹⁾		
	za období 2000 - 2006		index 2006/2000	za období 2000 - 2006		index 2006/2000	za období 2000 - 2006		index 2006/2000
	průměrně ročně	na 1000 obyvatel		průměrně ročně	na 1000 obyvatel		průměrně ročně	na 1000 obyvatel	
Liberecký kraj	1 067	2,5	102,3	434	1,0	114,7	369	0,9	129,9
varianta 1									
městský prostor	750	2,3	92,6	252	0,8	111,3	331	1,0	105,3
venkovský prostor	317	3,1	123,9	182	1,8	119,4	39	0,4	437,5
varianta 2									
městský prostor	659	2,2	89,6	222	0,7	112,7	308	1,0	94,7
venkovský prostor	408	3,4	125,2	211	1,7	116,8	61	0,5	570,8
varianta 3									
městský prostor	746	2,3	80,9	278	0,9	104,1	301	0,9	92,5
venkovský prostor	321	3,1	180,5	155	1,5	135,6	68	0,7	766,7
varianta 4									
městský prostor	658	2,3	89,4	220	0,8	118,0	300	1,0	94,3
venkovský prostor	258	3,0	108,5	168	1,9	120,4	10	0,1	193,8
přechodný prostor	151	3,2	175,6	45	0,9	84,0	59	1,2	1337,5
varianta 5									
městský prostor	718	2,3	94,6	239	0,8	116,7	329	1,0	105,3
venkovský prostor	205	2,9	102,5	140	2,0	125,4	8	0,1	193,8
přechodný prostor	144	3,6	155,2	54	1,3	84,7	32	0,8	925,0

¹⁾ bez nástaveb, přístaveb a vestaveb

Výsledky za bytovou výstavbu za všechny varianty vymezení venkovského prostoru dokumentují skutečnost, že výstavba nových bytů probíhala v posledních letech především ve venkovských obcích. V úhrnu let 2000 – 2006 bylo ve variantě 1 vymezení venkovského prostoru na 1 000 obyvatel dokončeno 3,13 bytů a v městském pouze 2,30 bytu. Zřetelné rozdíly vyplývají z výstavby nových bytů v rodinných domech. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo podle hodnocené varianty 1 v roce 2006 dokončeno ve venkovských obcích kraje 1,79 bytu v rodinných domech, zatímco v městských pouze 0,77 bytu.

Velikost dokončených bytů se ve sledovaném období let 2000 – 2006 v Libereckém kraji celkem mírně zvýšila především vlivem větších dokončených bytů ve venkovských obcích, a to téměř ve všech variantách vymezení (s výjimkou varianty 3). V roce 2006 průměrná obytná plocha nového bytu ve venkovských obcích kraje podle varianty 1 činila 74,5 m², zatímco u bytů ve městech pouze 62,8 m². Výrazné rozdíly přetrvávají ve velikosti nových bytů v rodinných a bytových domech, a to jak ve venkovském, tak i městském prostoru. Celková průměrná obytná plocha dokončeného bytu v roce 2006 v rodinných domech byla téměř 2,5x větší než v domech bytových.

Průměrná hodnota jednoho dokončeného bytu v Libereckém kraji v roce 2006 činila 2 179,1 tis. Kč a ve srovnání s rokem 2000 se zvýšila o 32,9 %. Srovnatelný nárůst průměrné hodnoty bytu vykazují ve vymezení varianty 1 městské obce (o 33,1 %) i obce venkovského charakteru (o 35,8 %). Průměrná hodnota nových bytů je však v městském prostoru zřetelně vyšší než ve venkovském u rodinných i bytových domů.

Tab. 6.3.3 Obytná plocha a hodnota dokončených bytů ve stavbách pro bydlení

	Dokončené byty celkem				Rodinné domy ¹⁾				Bytové domy ¹⁾			
	průměrná obytná plocha 1 bytu v m ²		průměrná hodnota 1 bytu v tis. Kč		průměrná obytná plocha 1 bytu v m ²		průměrná hodnota 1 bytu v tis. Kč		průměrná obytná plocha 1 bytu v m ²		průměrná hodnota 1 bytu v tis. Kč	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	63,8	67,2	1 639,6	2 179,1	97,9	95,0	2 342,6	2 664,4	38,2	38,3	1 432,1	1 428,5
varianta 1												
městský prostor	62,9	62,8	1 706,2	2 271,8	106,3	93,2	2 617,1	2 791,3	38,1	37,8	1 430,0	1 525,3
venkovský prostor	65,7	74,5	1 491,2	2 024,7	86,6	97,2	1 969,5	2 503,7	39,5	39,7	1 458,3	1 137,1
varianta 2												
městský prostor	62,4	62,6	1 728,7	2 322,0	107,8	93,4	2 690,5	2 789,7	38,1	37,3	1 430,0	1 577,5
venkovský prostor	66,2	73,1	1 478,9	1 994,7	87,7	96,5	1 982,3	2 539,1	39,5	40,4	1 458,3	1 119,7
varianta 3												
městský prostor	61,0	65,9	1 674,9	2 316,5	102,4	94,4	2 592,6	2 732,2	37,9	38,1	1 415,0	1 597,2
venkovský prostor	73,7	69,3	1 510,5	1 953,9	89,1	95,8	1 849,9	2 561,6	42,2	38,7	1 722,2	1 082,6
varianta 4												
městský prostor	60,9	63,0	1 712,6	2 344,2	106,7	93,0	2 721,2	2 806,0	38,1	38,1	1 430,0	1 597,2
venkovský prostor	67,5	82,4	1 462,8	2 104,5	87,3	97,6	1 935,9	2 458,9	29,6	38,3	937,5	741,9
přechodný prostor	72,6	54,0	1 653,0	1 720,5	97,5	94,1	2 150,4	2 816,5	59,5	38,9	2 500,0	1 181,3
varianta 5												
městský prostor	62,3	62,7	1 713,7	2 278,6	106,5	93,3	2 657,2	2 798,0	38,1	37,8	1 430,0	1 525,3
venkovský prostor	65,3	80,3	1 447,7	2 175,5	87,8	93,4	2 002,3	2 476,3	29,6	38,3	937,5	741,9
přechodný prostor	70,1	65,0	1 598,0	1 763,2	88,0	108,0	1 917,5	2 585,4	59,5	40,3	2 500,0	1 302,7

¹⁾ bez nástaveb, přístaveb a vestaveb

6.4. Ekonomická aktivita obyvatel a trh práce

Lidské zdroje patří mezi rozhodující faktory rozvoje každého územního celku, přičemž hlavně kvalifikace pracovní síly a její flexibilita jsou významnými podmínkami pro její uplatnění.

Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2001 vyplynulo, že v Libereckém kraji bylo v tomto období celkem 225 154 ekonomicky aktivních osob, což představovalo 52,9 % celkového počtu obyvatel. Hlavní složku ekonomicky aktivních osob tvoří zaměstnané osoby, zaměstnavatelé a samostatně činní (86,7 %), kteří v roce sčítání představovali 45,6 % celkového počtu obyvatel. Vývoj počtu ekonomicky aktivních osob od roku 1991 vykazuje negativní tendence jak v absolutním vyjádření, tak i ve vztahu k celkovému počtu obyvatel v důsledku nepříznivého demografického vývoje a situace na trhu práce.

Tab. 6.4.1 Míra ekonomické aktivity (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Míra ekonomické aktivity (%)						
	celkem	ve věku					
		15 - 24 let	25 - 34 let	35 - 44 let	45 - 54 let	55 - 59 let	60 a více let
Liberecký kraj	63,2	49,9	86,5	92,6	88,9	54,8	10,0
varianta 1							
městský prostor	63,7	49,1	86,6	92,7	89,3	56,1	10,5
venkovský prostor	61,6	52,5	86,1	92,3	87,8	50,8	8,3
varianta 2							
městský prostor	63,8	49,0	86,7	92,7	89,3	56,3	10,7
venkovský prostor	61,7	52,3	86,0	92,3	87,8	50,9	8,1
varianta 3							
městský prostor	63,7	48,9	86,6	92,7	89,2	56,3	10,9
venkovský prostor	61,6	53,1	86,2	92,4	88,0	50,0	7,2
varianta 4							
městský prostor	63,9	48,8	86,7	92,7	89,3	56,7	10,9
venkovský prostor	61,5	52,5	86,4	92,4	87,9	50,4	8,4
přechodný prostor	62,4	52,3	85,4	92,8	88,4	51,3	7,1
varianta 5							
městský prostor	63,7	49,0	86,7	92,7	89,3	56,2	10,6
venkovský prostor	61,3	53,5	86,2	92,0	87,8	49,8	7,8
přechodný prostor	62,7	50,6	85,7	93,0	88,1	52,9	9,0

Při pohledu na venkovský prostor vymezený variantou 1 je podíl zaměstnaných osob na celkovém počtu ekonomicky aktivních osob téměř shodný s městskými obcemi. Určité rozdíly jsou patrné ve struktuře zaměstnaných osob. Ve venkovských obcích mírně převažuje skupina zaměstnaných osob, zaměstnavatelů a samostatně činných, v městských obcích jsou vykázány vyšší podíly pracujících důchodců i pracujících studentů a učňů.

Míra ekonomické aktivity obyvatel vyjadřuje podíl zaměstnaných a nezaměstnaných osob (pracovní síla) na populaci starší 15 let. Obecně lze konstatovat, že ve všech variantách vymezení městského prostoru byla ve srovnání s venkovským prostorem vykázána vyšší míra ekonomické aktivity obyvatel přesahující i krajský průměr. V úhrnu za Liberecký kraj i všech použitých variant vymezení venkovského a městského prostoru dosahuje nejvyšší míru ekonomické aktivity skupina osob ve věku 35 – 44 let. Následují věkové kategorie 45 – 54 let a 25 – 34 let. Při hodnocení varianty 1 vychází vyšší ekonomická aktivita obyvatel městského prostoru ve všech sledovaných věkových skupinách, pouze nejmladší kategorie obyvatel ve věku 15 – 24 let venkovského prostoru vykazuje vyšší úroveň než v městských obcích, a to o 3,4 procentní body. Zřetelně vyšší je rovněž ekonomická aktivita obyvatel městského prostoru v nejvyšších věkových skupinách (55 a více let).

Výrazné rozdíly mezi venkovským a městským prostorem vymezeným variantou 1 jsou patrné v zaměstnanosti podle sektoru národního hospodářství zjištěné na základě Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Zaměstnanost na venkově byla proti městskému prostoru vyšší v primárním (o 5,7 procentních bodů) i sekundárním sektoru (o 4,8 procentních bodů), naopak v terciární sféře převýšila zaměstnanost v městských obcích venkov o 10,5 procentních bodů.

Tab. 6.4.2 Struktura ekonomicky aktivních obyvatel (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Ekonomicky aktivní celkem	v tom (%)					
		zaměstnaní	v tom				nezaměstnaní
			zaměstnané osoby, zaměstnavatelé, samostatně činní	pracující důchodci	pracující studenti, učni	ženy na mateřské dovolené	
Liberecký kraj	225 154	93,0	86,7	4,2	0,5	1,6	7,0
varianta 1							
městský prostor	174 276	93,0	86,6	4,2	0,6	1,6	7,0
venkovský prostor	50 878	93,1	87,1	4,0	0,4	1,6	6,9
varianta 2							
městský prostor	164 024	93,0	86,5	4,3	0,6	1,6	7,0
venkovský prostor	61 130	93,0	87,0	3,9	0,4	1,7	7,0
varianta 3							
městský prostor	173 487	93,3	86,7	4,4	0,6	1,6	6,7
venkovský prostor	51 667	92,0	86,4	3,5	0,4	1,6	8,0
varianta 4							
městský prostor	157 119	93,2	86,6	4,4	0,6	1,6	6,8
venkovský prostor	43 736	93,3	87,3	4,0	0,4	1,6	6,7
přechodný prostor	24 299	91,2	85,8	3,4	0,3	1,6	8,8
varianta 5							
městský prostor	169 135	93,1	86,6	4,3	0,6	1,6	6,9
venkovský prostor	35 712	92,9	87,1	3,8	0,4	1,6	7,1
přechodný prostor	20 307	92,7	86,6	4,1	0,4	1,6	7,3
podíl na celkovém počtu obyvatel (%)							
Liberecký kraj	52,6	48,9	45,6	2,2	0,3	0,9	3,7
varianta 1							
městský prostor	53,0	49,3	45,9	2,3	0,3	0,9	3,7
venkovský prostor	51,1	47,5	44,4	2,0	0,2	0,8	3,5
varianta 2							
městský prostor	53,2	49,5	46,0	2,3	0,3	0,9	3,7
venkovský prostor	51,0	47,5	44,4	2,0	0,2	0,8	3,6
varianta 3							
městský prostor	53,1	49,6	46,1	2,3	0,3	0,9	3,5
venkovský prostor	50,9	46,8	44,0	1,8	0,2	0,8	4,1
varianta 4							
městský prostor	53,2	49,6	46,1	2,3	0,3	0,9	3,6
venkovský prostor	51,0	47,6	44,5	2,0	0,2	0,8	3,4
přechodný prostor	51,4	46,8	44,1	1,8	0,2	0,8	4,5
varianta 5							
městský prostor	53,1	49,4	46,0	2,3	0,3	0,9	3,7
venkovský prostor	51,0	47,4	44,4	1,9	0,2	0,8	3,6
přechodný prostor	51,3	47,5	44,4	2,1	0,2	0,8	3,8

Tab. 6.4.3 Struktura ekonomicky neaktivních obyvatel (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Ekonomicky neaktivní celkem	v tom (%)			
		nepracující důchodci	ostatní s vlastním zdrojem obživy	děti, žáci, studenti, učni a ostatní závislé osoby	osoby v domácnosti
Liberecký kraj	198 387	43,18	4,01	51,15	1,66
varianta 1					
městský prostor	150 524	42,48	4,00	51,88	1,64
venkovský prostor	47 863	45,40	4,05	48,85	1,70
varianta 2					
městský prostor	140 807	42,39	3,94	52,03	1,65
venkovský prostor	57 580	45,12	4,20	49,01	1,67
varianta 3					
městský prostor	149 547	42,49	3,92	51,93	1,65
venkovský prostor	48 840	45,29	4,29	48,76	1,66
varianta 4					
městský prostor	134 569	42,34	3,84	52,15	1,68
venkovský prostor	41 251	45,90	3,94	48,49	1,67
přechodný prostor	22 567	43,26	5,16	50,08	1,50
varianta 5					
městský prostor	145 818	42,54	3,94	51,87	1,66
venkovský prostor	33 633	46,69	3,98	47,66	1,67
přechodný prostor	18 936	41,93	4,66	51,79	1,63
podíl na celkovém počtu obyvatel (%)					
Liberecký kraj	46,33	20,01	1,86	23,70	0,77
varianta 1					
městský prostor	45,82	19,46	1,83	23,77	0,75
venkovský prostor	48,03	21,81	1,94	23,46	0,82
varianta 2					
městský prostor	45,65	19,35	1,80	23,75	0,75
venkovský prostor	48,08	21,70	2,02	23,57	0,80
varianta 3					
městský prostor	45,77	19,45	1,79	23,77	0,76
venkovský prostor	48,13	21,80	2,07	23,47	0,80
varianta 4					
městský prostor	45,59	19,30	1,75	23,77	0,77
venkovský prostor	48,12	22,09	1,90	23,34	0,80
přechodný prostor	47,70	20,64	2,46	23,89	0,72
varianta 5					
městský prostor	45,77	19,47	1,80	23,74	0,76
venkovský prostor	48,06	22,44	1,91	22,91	0,80
přechodný prostor	47,83	20,05	2,23	24,77	0,78

Situaci na trhu práce v Libereckém kraji v roce 2006 vyjadřovala míra nezaměstnanosti ve výši 7,10 % (vypočtená podle nové metodiky). Míra nezaměstnanosti ve vymezeném venkovském prostoru byla u všech použitých variant vyšší než v obcích městského charakteru. Na celkovém počtu uchazečů o práci se ženy podílely téměř 54 %, padesáti a víceletí uchazeči byli zastoupeni téměř 28 % a dlouhodobě nezaměstnaní (1 rok a více) necelými 36 % žadateli o práci. U varianty 1 byl ve venkovském prostoru vykázán vyšší podíl žen, vyšší podíl žadatelů o práci starších 50ti let i vyšší podíl krátkodobě nezaměstnaných (do 6 měsíců), v ostatních uvedených charakteristikách (podíl uchazečů do 24 let a podíl dlouhodobě nezaměstnaných) převažovaly relativní hodnoty za městský prostor.

Tab. 6.4.4 Zaměstnanost podle sektorů národního hospodářství (stav k 1. 3. 2001)

Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem	z toho s uvedeným sektorem ekonomické činnosti			
		celkem	z toho sektor ekonomické činnosti (%)		
			primární	sekundární	terciární
Liberecký kraj	209 451	199 420	2,9	49,9	47,2
varianta 1					
městský prostor	152 619	145 327	1,4	48,6	50,0
venkovský prostor	56 832	54 093	7,1	53,4	39,5
varianta 2					
městský prostor	162 086	154 519	1,5	49,0	49,5
venkovský prostor	47 365	44 901	7,7	53,2	39,1
varianta 3					
městský prostor	161 929	154 188	1,4	49,5	49,1
venkovský prostor	47 522	45 232	8,0	51,3	40,7
varianta 4					
městský prostor	146 481	139 442	1,2	48,5	50,3
venkovský prostor	40 811	38 807	8,0	54,0	38,0
přechodný prostor	22 159	21 171	4,9	51,6	43,5
varianta 5					
městský prostor	157 453	149 999	1,4	48,8	49,8
venkovský prostor	33 176	31 505	8,5	52,9	38,5
přechodný prostor	18 822	17 916	5,6	54,1	40,3

Tab. 6.4.5 Nezaměstnanost a struktura uchazečů podle pohlaví a věku k 31. 12. 2006

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Míra nezaměstnanosti (%)			Podíl vybraných skupin uchazečů o zaměstnání na uchazečích celkem (%)					
	k 31. 12. 2006		rozdíl 2006 - 2000 (procentní body) ¹⁾	dosažitelní	ženy	podle věku		podle délky evidence na ÚP	
	stará metodika	nová metodika				do 24 let	50 a více let	do 6 měsíců	1 rok a více
Liberecký kraj	7,66	7,10	1,44	92,64	53,64	18,36	27,95	47,68	35,66
varianta 1									
městský prostor	7,50	6,91	1,45	92,21	53,26	18,68	26,97	47,24	35,98
venkovský prostor	8,24	7,74	1,42	93,99	54,82	17,37	31,01	49,07	34,69
varianta 2									
městský prostor	7,38	6,80	1,40	92,11	53,39	18,76	26,91	47,72	35,30
venkovský prostor	8,43	7,91	1,54	93,89	54,22	17,43	30,41	47,60	36,52
varianta 3									
městský prostor	7,19	6,61	1,42	91,96	53,47	19,15	26,55	47,57	35,52
venkovský prostor	9,26	8,74	1,52	94,42	54,09	16,32	31,62	47,98	36,03
varianta 4									
městský prostor	7,15	6,57	1,37	91,88	53,53	19,04	26,24	47,62	35,31
venkovský prostor	8,04	7,54	1,50	93,77	55,03	17,54	31,01	49,26	34,48
přechodný prostor	10,30	9,73	1,77	94,45	52,16	16,49	31,35	45,73	38,94
varianta 5									
městský prostor	7,38	6,79	1,43	92,06	53,36	18,85	26,82	47,65	35,45
venkovský prostor	8,33	7,81	1,50	93,71	54,82	16,77	32,24	48,87	35,29
přechodný prostor	8,88	8,43	1,40	94,90	53,63	17,64	28,73	45,92	37,77

¹⁾ stará metodika

6.5. Struktura ekonomických subjektů

Hospodářský potenciál venkovského prostoru je výslednicí celé řady faktorů vycházejících ze specifických podmínek daného území a jejich využití. V současné době se již zdaleka nejedná pouze o rozvoj zemědělství jako tradiční činnosti na venkově, ale právě o širokou podporu rozvoje dalších odvětví v souladu s přírodními podmínkami venkova, s využitím dostupných pracovních sil atd. Podnikatelská aktivita na venkově hraje jednu z rozhodujících rolí při jeho oživení či úpadku. Problémem však může být podnikatelská neochota místních obyvatel k podnikání z důvodů objektivních i subjektivních. Podnikatelská aktivita záleží ve značné míře také na poloze obce, dopravní dostupnosti a možnosti kontaktu s větším městem.

Tab. 6.5.1 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2006

	Ekonomické subjekty celkem	z toho právní forma					
		soukromí podnikatelé (živnostníci)	samostatně hospodařící rolníci a zemědělští podnikatelé	obchodní společnosti	společenství vlastníků jednotek	družstva	sdružení (svazky, spolky, aj.)
Liberecký kraj varianta 1 městský prostor venkovský prostor varianta 2 městský prostor venkovský prostor varianta 3 městský prostor venkovský prostor varianta 4 městský prostor venkovský prostor přechodný prostor varianta 5 městský prostor venkovský prostor přechodný prostor	Struktura v %						
	111 299	74,8	3,8	8,3	1,1	0,3	2,2
	86 773	75,5	1,9	9,1	1,3	0,4	2,1
	24 526	72,3	10,7	5,4	0,6	0,2	2,4
	82 052	75,5	1,6	9,2	1,3	0,4	2,1
	29 247	72,9	9,8	5,6	0,7	0,2	2,3
	86 780	75,4	1,9	9,1	1,2	0,4	2,1
	24 519	72,5	10,7	5,3	0,8	0,2	2,3
	79 136	75,3	1,5	9,4	1,3	0,4	2,1
	21 018	71,8	11,2	5,3	0,5	0,2	2,4
	11 145	76,7	6,0	5,7	1,3	0,2	2,0
	84 489	75,4	1,8	9,1	1,3	0,4	2,1
	17 375	70,8	12,3	5,3	0,3	0,2	2,5
	9 435	76,1	6,2	6,2	1,1	0,2	2,2
	Ekonomické subjekty na 1 000 obyvatel						
	258,4	193,2	9,8	21,3	3,0	0,9	5,6
	265,5	200,4	4,9	24,0	3,4	1,0	5,5
	235,9	170,6	25,2	12,8	1,4	0,5	5,7
	268,5	202,6	4,4	24,7	3,5	1,0	5,7
	233,6	170,2	23,0	13,2	1,6	0,5	5,4
	266,3	200,8	4,9	24,2	3,3	1,0	5,6
	233,7	169,5	24,9	12,3	1,9	0,5	5,4
	269,9	203,2	4,1	25,3	3,5	1,1	5,7
	234,6	168,4	26,4	12,5	1,1	0,5	5,6
	232,2	178,2	13,8	13,2	3,0	0,4	4,6
	267,1	201,5	4,7	24,3	3,5	1,0	5,6
	237,2	168,0	29,2	12,5	0,8	0,5	5,9
229,2	174,4	14,3	14,1	2,6	0,4	5,0	

Informace o počtu podnikatelských subjektů a jejich různých formách a strukturách nám poskytuje Registr ekonomických subjektů. Z něj vyplývá, že v závěru roku 2006 bylo v Libereckém kraji registrováno celkem 111 299 ekonomických subjektů mezi nimiž jednoznačně podílem 74,8 % převažovala právní forma soukromí podnikatelé (živnostníci). V městském prostoru ve všech variantách vymezení můžeme pozorovat výrazně vyšší počet ekonomických subjektů než ve venkovském prostoru. Při vymezení venkovského prostoru variantou 1 bylo ve venkovských obcích zaregistrováno 24 526 subjektů, tzn. 22,0 % všech subjektů v kraji, v městském prostoru jejich počet činil 86 773, tj. 78,0 % krajského úhrnu.

Struktura ekonomických subjektů z hlediska právní formy byla ve venkovském i městském prostoru podobná v tom, že tři čtvrtiny představují soukromí podnikatelé. Zastoupení dalších právních forem – obchodních společností, společenství vlastníků bytových jednotek, družstev – bylo v městském prostoru vyšší než na venkově. Venkovský prostor přirozeně vykazuje výrazně vyšší podíl samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů (10,7 %) než prostor městský (1,8 %). Sice nevýrazné, ale víceméně zajímavé je vyšší zastoupení různých sdružení, svazů a spolků na venkově (2,4 %) než v městských obcích (2,1%). Tato skutečnost pravděpodobně odráží větší potřebu obyvatel venkova se sdružovat v různých zájmových uskupeních, neboť nemají takové možnosti pasivní zábavy jako obyvatelé městských obcí. V přepočtu na 1 000 obyvatel jsou v souboru venkovských obcí ve variantě 1 počty ekonomických subjektů celkem a u sledovaných právních forem nižší než v městském prostoru. Výjimkou jsou samostatně hospodařící rolníci a zemědělští podnikatelé, na 1 000 obyvatel jich ve venkovském prostoru připadá 25,2, zatímco v městském prostoru pouze 4,9.

Tab. 6.5.2 Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců k 31. 12. 2006

	Ekonomické subjekty celkem	v tom s počtem zaměstnanců (%)				
		bez zaměstnanců	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a více
Liberecký kraj	111 299	28,8	7,8	1,7	0,4	0,1
varianta 1						
městský prostor	86 773	27,8	8,0	1,7	0,4	0,1
venkovský prostor	24 526	32,4	7,1	1,7	0,3	0,0
varianta 2						
městský prostor	82 052	27,8	8,1	1,7	0,4	0,1
venkovský prostor	29 247	31,8	7,1	1,7	0,3	0,0
varianta 3						
městský prostor	86 780	28,2	8,1	1,7	0,4	0,1
venkovský prostor	24 519	31,0	7,1	1,6	0,3	0,0
varianta 4						
městský prostor	79 136	27,9	8,1	1,7	0,4	0,1
venkovský prostor	21 018	32,6	7,0	1,7	0,3	0,0
přechodný prostor	11 145	28,7	7,4	1,5	0,4	0,0
varianta 5						
městský prostor	84 489	27,9	8,1	1,7	0,4	0,1
venkovský prostor	17 375	32,0	7,0	1,6	0,2	0,0
přechodný prostor	9 435	31,5	7,2	1,8	0,5	0,0

Velikostní struktura ekonomických subjektů (podle kategorie počtu zaměstnanců) vypovídá o skutečnosti, že ve venkovském prostoru mají vyšší zastoupení subjekty bez zaměstnanců.

Zajímavé srovnání nabízí struktura firem z pohledu vybraných odvětví ekonomické činnosti. Ve venkovském prostoru Libereckého kraje ve vymezení všech variant mají vyšší zastoupení subjekty patřící do primárního a sekundárního sektoru hospodářství, naopak městskému prostoru náleží výraznější podíly firem patřících do terciárního sektoru. Ve vymezení varianty 1 venkovského prostoru jsou při podrobnějším pohledu z hlediska vybraných konkrétních odvětví národního hospodářství ve srovnání s městským prostorem vyšší podíly firem z odvětví zemědělství, myslivosti, lesnictví, zpracovatelského průmyslu, ubytování a stravování. V městských obcích jsou vyšší měrou zastoupeny firmy zaměřené na stavební činnost, ještě zřetelnější rozdíly jsou u subjektů s obchodní a opravárenskou činností a činností v oblasti nemovitostí a pronájmu.

Tab. 6.5.3 Ekonomické subjekty podle sektorů a odvětví činnosti k 31. 12. 2006

	Ekonomické subjekty celkem	v tom jednotlivé sektory					
		primární celkem	sekundární			terciární	
			celkem	z toho odvětví		celkem	z toho odvětví ubytování a stravování
				průmysl celkem	stavebnictví		
Struktura v %							
Liberecký kraj	111 299	5,4	30,1	54,2	45,8	64,5	10,3
varianta 1							
městský prostor	86 773	2,9	29,9	53,1	46,9	67,1	8,6
venkovský prostor	24 526	14,4	30,5	57,8	42,2	55,1	17,5
varianta 2							
městský prostor	82 052	2,6	29,7	53,2	46,8	67,7	8,5
venkovský prostor	29 247	13,5	31,0	56,9	43,1	55,5	16,3
varianta 3							
městský prostor	86 780	2,8	30,6	54,1	45,9	66,6	7,8
venkovský prostor	24 519	14,9	28,0	54,3	45,7	57,1	20,5
varianta 4							
městský prostor	79 136	2,3	30,0	53,5	46,5	67,7	7,6
venkovský prostor	21 018	14,9	31,4	58,1	41,9	53,6	15,9
přechodný prostor	11 145	9,7	27,8	51,1	48,9	62,5	21,8
varianta 5							
městský prostor	84 489	2,7	29,9	53,3	46,7	67,4	8,5
venkovský prostor	17 375	16,3	30,2	57,4	42,6	53,5	16,8
přechodný prostor	9 435	9,9	31,3	55,8	44,2	58,8	17,6
Ekonomické subjekty na 1 000 obyvatel							
Liberecký kraj	258,4	14,1	77,7	42,1	35,6	166,6	17,1
varianta 1							
městský prostor	265,5	7,7	79,5	42,2	37,3	178,3	15,3
venkovský prostor	235,9	34,0	71,8	41,5	30,4	130,0	22,7
varianta 2							
městský prostor	268,5	6,9	79,8	42,4	37,4	181,8	15,5
venkovský prostor	233,6	31,6	72,5	41,2	31,3	129,5	21,1
varianta 3							
městský prostor	266,3	7,4	81,6	44,2	37,4	177,3	13,8
venkovský prostor	233,7	34,8	65,4	35,5	29,9	133,6	27,4
varianta 4							
městský prostor	269,9	6,3	81,0	43,3	37,7	182,6	13,8
venkovský prostor	234,6	35,1	73,7	42,8	30,9	125,8	20,1
přechodný prostor	232,2	22,4	64,6	33,0	31,6	145,2	31,7
varianta 5							
městský prostor	267,1	7,3	79,8	42,5	37,3	180,0	15,3
venkovský prostor	237,2	38,6	71,7	41,2	30,5	126,9	21,3
přechodný prostor	229,2	22,8	71,8	40,1	31,7	134,7	23,8

Tab. 6.5.4 Ekonomické subjekty podle vybraných odvětví činnosti k 31. 12. 2006

	Ekonomické subjekty celkem	z toho odvětví						
		zemědělství, myslivost, lesnictví	zpracovatelský průmysl	stavebnictví	obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží	ubytování a stravování	nemovitosti, pronájem, podnikatelské činnosti	
Liberecký kraj	Struktura v %							
	111 299	4,1	16,2	13,8	25,8	6,6	15,6	
	varianta 1							
	městský prostor	86 773	2,0	15,8	14,0	27,3	5,8	17,2
	venkovský prostor	24 526	11,4	17,5	12,9	20,3	9,6	9,9
	varianta 2							
	městský prostor	82 052	1,8	15,7	13,9	27,5	5,8	17,5
	venkovský prostor	29 247	10,4	17,5	13,4	21,0	9,1	10,2
	varianta 3							
	městský prostor	86 780	2,0	16,5	14,1	27,3	5,2	17,2
	venkovský prostor	24 519	11,3	15,1	12,8	20,3	11,7	9,7
	varianta 4							
	městský prostor	79 136	1,6	16,0	14,0	27,7	5,1	17,8
	venkovský prostor	21 018	12,0	18,1	13,2	20,3	8,6	9,8
	přechodný prostor	11 145	6,3	14,1	13,6	22,6	13,6	10,5
	varianta 5							
	městský prostor	84 489	1,9	15,8	14,0	27,4	5,7	17,3
	venkovský prostor	17 375	13,1	17,2	12,9	19,7	9,0	9,8
	přechodný prostor	9 435	6,5	17,3	13,8	22,3	10,4	10,4
	Liberecký kraj	Ekonomické subjekty na 1 000 obyvatel						
258,4		10,5	41,8	35,6	66,6	17,1	40,2	
varianta 1								
městský prostor		265,5	5,3	42,0	37,3	72,5	15,3	45,6
venkovský prostor		235,9	26,9	41,2	30,4	47,8	22,7	23,4
varianta 2								
městský prostor		268,5	4,8	42,2	37,4	73,7	15,5	47,0
venkovský prostor		233,6	24,4	40,9	31,3	49,1	21,1	23,7
varianta 3								
městský prostor		266,3	5,4	43,9	37,4	72,7	13,8	45,9
venkovský prostor		233,7	26,4	35,2	29,9	47,5	27,4	22,7
varianta 4								
městský prostor		269,9	4,4	43,1	37,7	74,7	13,8	48,1
venkovský prostor		234,6	28,1	42,5	30,9	47,6	20,1	23,1
přechodný prostor		232,2	14,7	32,7	31,6	52,4	31,7	24,3
varianta 5								
městský prostor		267,1	5,1	42,3	37,3	73,2	15,3	46,3
venkovský prostor		237,2	31,1	40,9	30,5	46,6	21,3	23,2
přechodný prostor		229,2	15,0	39,7	31,7	51,2	23,8	23,9

6.6. Cestovní ruch

Liberecký kraj patří díky svým přírodním podmínkám k nejznámějším turistickým a rekreačním oblastem v České republice. Na území kraje se nacházejí takové turistické oblasti jako jsou Jizerské hory, Lužické hory, Západní Krkonoše, Český ráj nebo oblast Máchova jezera. Těmto skutečnostem odpovídá i vysoký počet hromadných ubytovacích zařízení a také značný počet objektů využívaných pro individuální rekreaci, tzv. rekreačních chalup. Dokladem toho je 12,0 % podíl Libereckého kraje na celkovém počtu hromadných ubytovacích zařízení v České republice. A právě oblast cestovního ruchu a rekreace může být významným faktorem dalšího oživení rozvoje venkovského prostoru našeho kraje.

Z celkového počtu 917 hromadných ubytovacích zařízení v Libereckém kraji je do varianty 1 vymezení venkovského prostoru zařazeno 574 zařízení (62,6 %) a do městského prostoru zbývajících 343 objektů (37,4 %). Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie převažují ve venkovském prostoru uvedené varianty penziony, jejichž podíl ke konci roku 2006 činil 43,0 %. Významný podíl 32,6 % zaujímá kategorie ostatních hromadných ubytovacích zařízení zahrnující např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků, domovy mládeže, vysokoškolské koleje, 12,5 % ubytovacích zařízení bylo zařazeno do kategorie hotelů. Podobná struktura hromadných ubytovacích zařízení byla zjištěna rovněž v obcích městského prostoru, pouze procentní zastoupení jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení se liší – v menší míře jsou zastoupeny penziony (34,4 %) a ostatní ubytovací zařízení (22,7 %), ve větší míře pak hotely (20,1 %) a chatové osady (12,0 %).

Tab. 6.6.1 Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie zařízení k 31. 12. 2006

	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom podle kategorie ubytovacího zařízení (%)					
		hotely	penziony	kempy	chatové osady	turistické ubytovny	ostatní
Liberecký kraj	917	15,4	39,8	3,1	5,2	7,6	28,9
varianta 1							
městský prostor	343	20,1	34,4	2,9	12,0	7,9	22,7
venkovský prostor	574	12,5	43,0	3,1	1,2	7,5	32,6
varianta 2							
městský prostor	320	21,3	33,1	2,5	12,5	7,8	22,8
venkovský prostor	597	12,2	43,4	3,4	1,3	7,5	32,2
varianta 3							
městský prostor	217	25,3	38,2	4,1	1,8	7,8	22,6
venkovský prostor	700	12,3	40,3	2,7	6,3	7,6	30,9
varianta 4							
městský prostor	156	30,1	39,7	3,2	1,9	5,8	19,2
venkovský prostor	432	9,5	44,4	3,2	1,6	7,4	33,8
přechodný prostor	329	16,1	33,7	2,7	11,6	8,8	27,1
varianta 5							
městský prostor	328	20,7	33,8	2,4	12,5	7,9	22,6
venkovský prostor	411	8,8	46,0	2,4	1,7	6,6	34,5
přechodný prostor	178	20,8	36,5	5,6	0,0	9,6	27,5

Potenciál cestovního ruchu vyjadřuje atraktivitu obce, resp. daného území, pro turisty a návštěvníky. Cestovní ruch zahrnuje jednak aktivity přírodního charakteru jako jsou turistika, rekreace, poznávání přírody apod. a kulturního charakteru zahrnující např. cesty za kulturním poznáním či zábavnými akcemi. Pro hodnocení podmínek a předpokladů v rámci jednotlivých variant potenciálu cestovního ruchu byly stanoveny čtyři intenzitní stupně – potenciál nulový, potenciál v základní úrovni, zvýšené úrovni a vysoké úrovni.

Z pohledu uvedeného hodnocení byl celkový potenciál cestovního ruchu Libereckého kraje v roce 2001 velmi perspektivní. Více než 53 % obcí vykazovalo vysoký, 11,2 % velmi vysoký a jedna obec dokonce výjimečný potenciál cestovního ruchu. Ve venkovském prostoru podle varianty 1 rovněž dominoval podíl obcí s vysokým potenciálem cestovního ruchu (53,3 %), následovala skupina obcí se zvýšenou úrovní (38,0 %). Naopak do kategorie velmi vysokého potenciálu bylo z uvedeného venkovského prostoru zařazeno pouze 6,5 % obcí, zatímco v rámci městského prostoru 38,7 % obcí.

Tab. 6.6.2 Celkový potenciál cestovního ruchu obcí v roce 2001

Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

	Počet obcí celkem	v tom podíl obcí s potenciálem cestovního ruchu (%)				
		základním	zvýšeným	vysokým	velmi vysokým	výjimečným
Liberecký kraj	215	1,9	33,0	53,5	11,2	0,5
varianta 1						
městský prostor	31	-	3,2	54,8	38,7	3,2
venkovský prostor	184	2,2	38,0	53,3	6,5	-
varianta 2						
městský prostor	23	-	-	47,8	47,8	4,3
venkovský prostor	192	2,1	37,0	54,2	6,8	-
varianta 3						
městský prostor	54	3,7	25,9	51,9	16,7	1,9
venkovský prostor	161	1,2	35,4	54,0	9,3	-
varianta 4						
městský prostor	21	-	-	57,1	38,1	4,8
venkovský prostor	175	2,3	39,4	53,7	4,6	-
přechodný prostor	19	-	10,5	47,4	42,1	-
varianta 5						
městský prostor	27	-	-	55,6	40,7	3,7
venkovský prostor	163	1,8	40,5	53,4	4,3	-
přechodný prostor	25	4,0	20,0	52,0	24,0	-

Tab. 6.6.3 Potenciál přírodního subsystému cestovního ruchu obcí v roce 2001

Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

	Počet obcí celkem	v tom podíl obcí s potenciálem cestovního ruchu (%)			
		základním	zvýšeným	vysokým	velmi vysokým
Liberecký kraj	215	2,3	41,9	42,3	13,5
varianta 1					
městský prostor	31	-	25,8	58,1	16,1
venkovský prostor	184	2,7	44,6	39,7	13,0
varianta 2					
městský prostor	23	-	13,0	69,6	17,4
venkovský prostor	192	2,6	45,3	39,1	13,0
varianta 3					
městský prostor	54	3,7	44,4	46,3	5,6
venkovský prostor	161	1,9	41,0	41,0	16,1
varianta 4					
městský prostor	21	-	23,8	71,4	4,8
venkovský prostor	175	2,9	45,7	40,6	10,9
přechodný prostor	19	-	26,3	26,3	47,4
varianta 5					
městský prostor	27	-	22,2	63,0	14,8
venkovský prostor	163	2,5	46,6	41,1	9,8
přechodný prostor	25	4,0	32,0	28,0	36,0

Tab. 6.6.4 Potenciál kulturního subsystému cestovního ruchu obcí v roce 2001

Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

	Počet obcí celkem	v tom podíl obcí s potenciálem cestovního ruchu (%)				
		bez potenciálu	základním	zvýšeným	vysokým	velmi vysokým
Liberecký kraj	215	49,3	25,1	19,5	5,1	0,9
varianta 1						
městský prostor	31	6,5	19,4	38,7	29,0	6,5
venkovský prostor	184	56,5	26,1	16,3	1,1	-
varianta 2						
městský prostor	23	4,3	17,4	34,8	34,8	8,7
venkovský prostor	192	54,7	26,0	17,7	1,6	-
varianta 3						
městský prostor	54	35,2	22,2	24,1	14,8	3,7
venkovský prostor	161	54,0	26,1	18,0	1,9	-
varianta 4						
městský prostor	21	9,5	9,5	33,3	38,1	9,5
venkovský prostor	175	58,3	25,7	15,4	0,6	-
přechodný prostor	19	10,5	36,8	42,1	10,5	-
varianta 5						
městský prostor	27	7,4	18,5	37,0	29,6	7,4
venkovský prostor	163	57,7	26,4	15,3	0,6	-
přechodný prostor	25	40,0	24,0	28,0	8,0	-

Potenciál přírodního subsystému cestovního ruchu obcí Libereckého kraje je z pohledu přírodních podmínek hodnocen vyššími stupni. V Libereckém kraji byly nejvyšší počty obcí zařazeny do stupňů se zvýšeným (41,9 % obcí z celkového počtu) a vysokým potenciálem (42,3 %), 13,5 % obcí dosáhlo v hodnocení velmi vysoký stupeň. Převážná většina obcí venkovského prostoru podle varianty vymezení 1 disponovala zvýšeným (44,6 %) a vysokým (39,7 %) přírodním potenciálem, 13,0 % obcí mělo nejkvalitnější rozvojové předpoklady cestovního ruchu. Pouze 2,7 % venkovských obcí vykazovalo základní potenciál, tzn. že zde byly vytvořeny podmínky jen pro 1 až 2 aktivity cestovního ruchu.

Potenciál kulturního subsystému cestovního ruchu vykázal podstatně méně kvalitativní rozvojové předpoklady. Téměř jedna polovina obcí Libereckého kraje (49,3 %) nenabízí žádnou atraktivitu kulturního subsystému a dalších 25,1 % obcí vykazovalo pouze základní potenciál. Z tohoto pohledu jsou zřejmé výrazné rozdíly v potenciálu obcí venkovského a městského charakteru. Do nejnižšího stupně bez potenciálu bylo ve variantě 1 zařazeno 56,5 % venkovských obcí, ale pouze 6,5 % městských obcí. Opačný poměr kulturního potenciálu vyjadřuje vysoký stupeň hodnocení, kde podíl venkovských obcí činil pouze 1,1 %, zatímco městských obcí 29,0 %.

6.7. Využití půdy

Zemědělská výroba má v ekonomice státu i každého regionu nezastupitelné postavení plynoucí z jeho základních funkcí – ekonomické, ale také krajinotvorné, ekologické a sídelní. Charakter zemědělství, daný zejména přírodními podmínkami, výrazně ovlivňuje vzhled i možnosti rozvoje daného venkovského prostoru.

Ve vývoji struktury zemědělského půdního fondu nenastaly během let 2000 – 2006 výrazné změny za kraj celkem ani v jednotlivých variantách venkovského prostoru. Liberecký kraj je typický vysokým podílem lesních pozemků, který se pohybuje kolem 44 % z celkové výměry kraje a je nejvyšším mezi kraji České republiky. Venkovský prostor vymezený podle varianty 1 zaujímal v roce 2006 výměru 221 795 ha, což představovalo 70,1 % celkové výměry kraje a na městský prostor připadlo 94 501 ha, tzn. 29,9 % území kraje. Ve struktuře celkové výměry venkovských obcí náleží srovnatelné podíly zemědělské i lesní půdě (přibližně 45 %), orná půda zaujímá téměř 23 %. Struktura území městských obcí je odlišná především nižším podílem orné půdy (18,6 %), ale naopak vyšším podílem zastavěných a ostatních ploch (14,3 %).

Důležitým ukazatelem ve vztahu k zemědělství a venkovské krajině je ekologická stabilita krajiny, kterou lze vyjádřit koeficientem ekologické stability. Ten vyjadřuje poměr ploch území považovaných za ekologicky stabilní (lesní a vodní plochy, trvalé travní porosty, ovocné sady, zahrady, vinice a chmelnice) a ploch ekologicky nestabilních (orná půda, zastavěná území a ostatní plochy). V úhrnu Libereckého kraje činil v roce 2006 koeficient ekologické stability 2,18, což charakterizuje vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s přírodními strukturami. Pozitivně lze rovněž hodnotit mírné zvýšení hodnoty tohoto koeficientu od roku 2000. Při pohledu na vymezené venkovské a městské obce můžeme konstatovat příznivou hodnotu koeficientu ekologické stability ve všech námi použitých variantách vymezení a také pozitivně hodnotit vývoj od roku 2000. Nebyly zjištěny výrazné rozdíly v hodnotách koeficientu u použitých variant vymezení, avšak ve všech byla jeho hodnota ve venkovském prostoru vyšší než v městském prostoru.

Tab. 6.7.1 Využití půdy

Zdroj: ČSÚ - MOS, ČÚZAK

	Rozloha území v ha		z toho zastoupení ploch na celkové rozloze území (%)								Koeficient ekologické stability	
			zemědělská půda		z toho orná půda		lesní plochy		zastavěné a ostatní plochy			
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	316 312	316 296	44,6	44,4	22,5	21,6	44,1	44,3	9,8	9,8	2,1	2,2
varianta 1												
městský prostor	94 530	94 501	42,6	42,3	19,4	18,6	41,1	41,3	14,2	14,3	2,0	2,0
venkovský prostor	221 782	221 795	45,5	45,3	23,8	22,9	45,4	45,5	7,9	7,9	2,2	2,2
varianta 2												
městský prostor	76 274	76 270	43,7	43,3	19,9	19,0	38,5	38,7	15,6	15,8	1,8	1,9
venkovský prostor	240 038	240 026	44,9	44,8	23,4	22,4	45,9	46,0	7,9	7,9	2,2	2,3
varianta 3												
městský prostor	78 083	78 074	49,7	49,3	21,8	20,8	32,0	32,2	16,6	16,8	1,6	1,7
venkovský prostor	238 229	238 223	42,9	42,8	22,8	21,9	48,1	48,2	7,5	7,5	2,3	2,4
varianta 4												
městský prostor	55 413	55 406	47,5	47,0	20,9	19,8	31,8	32,0	18,9	19,1	1,5	1,6
venkovský prostor	182 614	182 628	49,6	49,4	25,8	24,7	41,6	41,7	7,4	7,5	2,0	2,1
přechodný prostor	78 285	78 262	31,0	30,9	16,0	15,7	58,8	58,9	8,6	8,6	3,1	3,1
varianta 5												
městský prostor	82 038	82 033	44,1	43,8	19,9	19,1	38,3	38,5	15,4	15,6	1,8	1,9
venkovský prostor	167 015	167 024	49,1	49,0	26,0	24,9	42,2	42,3	7,3	7,4	2,0	2,1
přechodný prostor	67 259	67 240	34,0	33,9	17,0	16,6	56,0	56,1	9,0	8,9	2,8	2,9

Zemědělství Libereckého kraje nepatří v důsledku přírodních podmínek k rozhodujícím odvětvím jeho hospodářství. Důkazem toho jsou v rámci kategorizace zemědělského území tzv. méně příznivé oblasti pro zemědělskou výrobu (LFA), které byly vymezeny pro období po vstupu České republiky do Evropské unie. V úhrnu Libereckého kraje patřilo v roce 2006 do méně příznivých oblastí celkem 233 674 ha, což znamenalo 73,9 % celkové výměry kraje. Jednalo se především o oblasti se specifickými omezeními

(ucelená území přiléhající k horským oblastem s průměrnou výnosností půdy nižší než 34 bodů), která zaujímala 50,6 % plochy LFA. Při pohledu na jednotlivé varianty vymezení venkovského, příp. městského, prostoru je zřejmé, že u varianty 1 podíl LFA činil ve venkovském prostoru 73,1 %, zatímco v městském prostoru 75,6 %. Nejprůzračnější výsledek pro zemědělskou výrobu vykázala varianta 5. Zde byl podíl LFA ve venkovských obcích nejnižší ze všech sledovaných variant a činil 70,1 %.

Tab. 6.7.2 Méně příznivé oblasti

	Podíl LFA na celkové rozloze (%)	v tom			Podíl území mimo LFA na celkové rozloze (%)
		horské oblasti	ostatní méně příznivé oblasti	oblasti se specifickými omezeními	
Liberecký kraj	73,9	23,3	-	50,6	26,1
varianta 1					
městský prostor	75,6	17,8	-	57,8	24,4
venkovský prostor	73,1	25,6	-	47,5	26,9
varianta 2					
městský prostor	75,1	14,2	-	60,9	24,9
venkovský prostor	73,5	26,1	-	47,3	26,5
varianta 3					
městský prostor	80,1	16,0	-	64,0	19,9
venkovský prostor	71,9	25,6	-	46,2	28,1
varianta 4					
městský prostor	79,3	16,7	-	62,5	20,7
venkovský prostor	72,2	26,0	-	46,2	27,8
přechodný prostor	74,0	21,5	-	52,6	26,0
varianta 5					
městský prostor	76,9	15,8	-	61,1	23,1
venkovský prostor	70,1	25,8	-	44,3	29,9
přechodný prostor	79,6	26,1	-	53,5	20,4

Zdroj: Nařízení vlády o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě 75/2007, platné od 10.4.2007 ve vyhlášce jsou uvedeny jednotlivé k.ú., spadající do LFA. Dle plochy k.ú. lze načíst celkové zastoupení jednotlivých typů LFA na daném území.

6.8. Vybavenost obcí

Tab. 6.8.1 Technická vybavenost (podíl obcí v %)

	Veřejný vodovod		Kanalizace s napojením na ČOV		Plynofikace		Pošta	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	94,9	95,8	32,6	38,6	34,9	45,1	51,6	47,0
varianta 1								
městský prostor	100,0	100,0	93,5	93,5	90,3	93,5	100,0	77,4
venkovský prostor	94,0	95,1	22,3	29,3	25,5	37,0	43,5	41,8
varianta 2								
městský prostor	100,0	100,0	95,7	100,0	91,3	95,7	100,0	91,3
venkovský prostor	94,3	95,3	25,0	31,3	28,1	39,1	45,8	41,7
varianta 3								
městský prostor	100,0	98,1	57,4	72,2	59,3	77,8	75,9	68,5
venkovský prostor	93,2	95,0	24,2	27,3	26,7	34,2	43,5	39,8
varianta 4								
městský prostor	100,0	100,0	95,2	100,0	85,7	90,5	100,0	85,7
venkovský prostor	93,7	94,9	18,9	27,4	22,9	34,3	41,1	40,0
přechodný prostor	100,0	100,0	89,5	73,7	89,5	94,7	94,7	68,4
varianta 5								
městský prostor	100,0	100,0	96,3	100,0	88,9	92,6	100,0	85,2
venkovský prostor	93,3	94,5	18,4	25,2	20,9	30,7	38,7	38,0
přechodný prostor	100,0	100,0	56,0	60,0	68,0	88,0	84,0	64,0

Tab. 6.8.2 Dostupnost zdravotní péče a škol (podíl obcí v %)

	Ordinace praktického lékaře pro dospělé ¹⁾		Ordinace praktického lékaře pro děti a dorost ¹⁾		Mateřská škola		Základní škola ²⁾	
	2000	2006	2000	2006	2000/2001	2005/2006	2000/2001	2005/2006
Liberecký kraj	37,2	34,4	25,6	34,4	63,3	61,9	57,2	56,3
varianta 1								
městský prostor	96,8	96,8	93,5	96,8	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	27,2	23,9	14,1	23,9	57,1	55,4	50,0	48,9
varianta 2								
městský prostor	95,7	95,7	95,7	95,7	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	30,2	27,1	17,2	27,1	58,9	57,3	52,1	51,0
varianta 3								
městský prostor	66,7	64,8	57,4	64,8	87,0	87,0	83,3	83,3
venkovský prostor	27,3	24,2	14,9	24,2	55,3	53,4	48,4	47,2
varianta 4								
městský prostor	100,0	100,0	95,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	24,0	21,1	10,9	21,1	54,9	53,7	47,4	46,9
přechodný prostor	89,5	84,2	84,2	84,2	100,0	94,7	100,0	94,7
varianta 5								
městský prostor	96,3	96,3	92,6	96,3	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	20,2	17,8	7,4	17,8	51,5	50,3	43,6	42,9
přechodný prostor	84,0	76,0	72,0	76,0	100,0	96,0	100,0	96,0

¹⁾ včetně detašovaných pracovišť

²⁾ 1. - 5. nebo 1. - 9. ročník

Vybavenost obcí základními službami je jednou z podmínek stability populace i dalšího rozvoje obcí. Tato známá skutečnost má ve venkovském prostoru zcela jistě větší váhu než v obcích městského charakteru. Zpracovaná data zcela jednoznačně potvrzují, že na venkově je vzhledem k hustotě obyvatel i celkovému počtu uživatelů menší rozsah služeb než ve městech.

Pokud se soustředíme na vymezení venkova variantou 1 je zřejmé, že v městských obcích se vybavenost většinou ze sledovaných technických zařízení a služeb blíží nebo dosahuje 100 %. Ve venkovských obcích je již také vysoká vybavenost veřejným vodovodem, veřejnými knihovnami, případně hřišti či stadiony a pozitivně zde můžeme hodnotit i zvyšování podílu obcí vybavených těmito zařízeními od roku 2000. Podíl venkovských obcí s kanalizací napojenou na čistírnu odpadních vod i plynofikovaných se od roku 2000 zvyšoval a v roce 2006 dosáhl u kanalizace 29,3 % a v případě plynofikace 37,0 %. Kategorie sakrální stavby zahrnuje v našem pojetí především kostely. Původně existoval v každé venkovské obci kostel nebo kaple a byly dokladem religiozity a tradic v obci. Avšak v nedávné minulosti byla část kostelů a kaplí zbourána nebo zchátraly do takové míry, že musely být zrušeny. V roce 2006 se ve 46,2 % venkovských obcí Libereckého kraje podle varianty 1 nacházela sakrální stavba.

Mezi důležité služby pro velkou část venkovské populace patří provoz mateřských i základních škol v obcích. Ve školním roce 2005/2006 v 55,4 % venkovských obcích podle hodnocené varianty sloužila místním dětem mateřská škola, v 48,9 % obcích základní škola.

Základní zdravotní péči obyvatel obcí zajišťují praktičtí lékaři pro dospělé nebo děti a dorost. Síť jejich ordinací je výrazně odlišná v obcích městského a venkovského prostoru. V případě vymezení venkovského prostoru u použité varianty 1 činil v roce 2006 podíl venkovských obcí Libereckého kraje vybavených ordinací praktického lékaře 23,9 % (včetně detašovaných pracovišť) a nutno konstatovat, že se od roku 2000 snížil o 3,3 procentní body. Příznivější vývoj lze sledovat u ordinací praktického lékaře pro děti a dorost (včetně detašovaných pracovišť) – podíl obcí vybavených touto ordinací vzrostl z 14,1 % v roce 2000 na 23,9 % v roce 2006.

Vybavenost venkovských obcí různými zařízeními či službami ještě neznamená snadnou dostupnost pro všechny obyvatele obce. Především v obcích, které se skládají z velkého počtu malých sídel (částí), může dojít k situaci, že určité zařízení nebo služba v obci existuje, ale jsou dostupné pouze pro obyvatele jedné části obce a obyvatelé ostatních částí mají pouze omezené možnosti takové zařízení využívat.

Tab. 6.8.3 Vybavenost kulturními a sportovními zařízeními (podíl obcí v %)

	Veřejná knihovna ¹⁾		Sakrální stavba		Tělocvična		Hřiště, stadion	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Liberecký kraj	86,5	87,9	51,6	56,3	54,0	57,2	73,5	75,8
varianta 1								
městský prostor	100,0	100,0	96,8	96,8	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	84,2	85,9	44,0	49,5	46,2	50,0	69,0	71,7
varianta 2								
městský prostor	100,0	100,0	95,7	95,7	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	84,9	86,5	46,4	51,6	48,4	52,1	70,3	72,9
varianta 3								
městský prostor	96,3	98,1	63,0	64,8	77,8	83,3	90,7	92,6
venkovský prostor	83,2	84,5	47,8	53,4	46,0	48,4	67,7	70,2
varianta 4								
městský prostor	100,0	100,0	95,2	95,2	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	83,4	85,1	42,3	48,0	44,6	48,6	67,4	70,3
přechodný prostor	100,0	100,0	89,5	89,5	89,5	89,5	100,0	100,0
varianta 5								
městský prostor	100,0	100,0	96,3	96,3	100,0	100,0	100,0	100,0
venkovský prostor	82,2	84,0	39,9	45,4	41,7	44,8	65,0	68,7
přechodný prostor	100,0	100,0	80,0	84,0	84,0	92,0	100,0	96,0

¹⁾ včetně poboček

6.9. Veřejné rozpočty obcí

Tab. 6.9.1 Rozpočtová skladba příjmů obcí

v %

	Daňové příjmy				Nedaňové příjmy			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Liberecký kraj	40,5	40,6	54,1	47,9	9,9	9,6	12,2	11,1
varianta 1								
městský prostor	40,5	40,4	54,1	47,8	8,5	8,1	10,6	9,8
venkovský prostor	40,5	41,4	54,1	48,5	15,6	15,3	18,4	16,3
varianta 2								
městský prostor	40,6	40,7	54,3	47,5	8,3	8,0	10,3	9,5
venkovský prostor	40,1	40,2	53,3	49,3	14,9	14,4	17,8	16,4
varianta 3								
městský prostor	40,4	40,4	54,8	48,0	8,7	8,1	10,9	9,9
venkovský prostor	40,9	41,1	51,4	47,9	14,8	15,1	16,9	15,7
varianta 4								
městský prostor	40,6	40,6	54,9	47,7	8,3	7,9	10,4	9,4
venkovský prostor	42,1	44,1	57,3	51,8	13,1	11,8	15,2	13,9
přechodný prostor	37,4	35,3	44,8	43,8	16,3	17,6	18,9	18,4
varianta 5								
městský prostor	40,4	40,3	54,2	47,6	8,5	8,1	10,6	9,7
venkovský prostor	42,1	45,3	56,4	50,6	12,9	12,1	15,1	13,8
přechodný prostor	38,4	36,1	49,5	47,2	18,3	18,6	21,6	20,1

v %
dokončení

	Kapitálové příjmy				Přijaté dotace			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Liberecký kraj	4,0	4,6	7,6	14,9	45,6	45,3	26,1	26,1
varianta 1								
městský prostor	3,6	4,0	7,6	15,8	47,5	47,5	27,7	26,5
venkovský prostor	6,0	7,1	7,8	10,9	37,8	36,2	19,7	24,3
varianta 2								
městský prostor	3,4	3,6	7,7	16,0	47,6	47,7	27,6	27,0
venkovský prostor	6,0	7,9	7,3	11,1	39,0	37,5	21,6	23,2
varianta 3								
městský prostor	3,8	4,5	7,5	16,1	47,2	46,9	26,8	26,1
venkovský prostor	5,1	5,0	8,2	10,1	39,2	38,8	23,6	26,3
varianta 4								
městský prostor	3,4	3,9	7,5	16,3	47,7	47,6	27,2	26,5
venkovský prostor	6,3	7,8	8,3	11,0	38,6	36,3	19,1	23,3
přechodný prostor	5,2	5,2	7,5	10,2	41,1	42,0	28,7	27,6
varianta 5								
městský prostor	3,6	4,1	7,7	15,8	47,5	47,5	27,5	26,9
venkovský prostor	7,0	7,2	8,4	12,2	37,9	35,4	20,1	23,4
přechodný prostor	4,1	5,9	5,9	9,8	39,2	39,4	23,0	22,9

Tak jako všechny firmy a instituce řídí financování činnosti svým finančním plánem, tj. rozpočtem, tak i jednotlivé obce sestavují a zastupitelstvem obce schvalují rozpočty na své úrovni. Základem financování rozpočtů na úrovni obcí jsou především vlastní příjmy. Rozhodující složkou vlastních příjmů po celé vykazované období jsou daňové příjmy. Ty jsou tvořeny podle neměnného systému, který vyplývá ze zákona o rozpočtovém určení daní. V roce 2006 představovaly 47,9 % příjmů obecních rozpočtů obcí Libereckého kraje. Zdrojem financí veřejných rozpočtů obcí jsou i nedaňové a kapitálové příjmy. Nedaňové příjmy v roce 2006 tvořily 11,1 % a kapitálové příjmy pak 14,9 % příjmů rozpočtů obcí kraje. Poslední, velmi významnou složkou financování územních rozpočtů jsou přijaté dotace, které v posledním hodnoceném roce tvořily

26,1 % příjmů obecních rozpočtů. Úroveň daňových příjmů se ve venkovských a městských obcích příliš neliší, rozdíly jsou patrné v ostatních složkách příjmů – venkovské obce vykazují vyšší podíl nedaňových a kapitálových příjmů, městské obce pak vyšší podíl přijatých dotací.

Tab. 6.9.2 Rozpočtová skladba výdajů obcí

v %

	Běžné výdaje				Kapitálové výdaje			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Liberecký kraj	73,5	73,4	70,6	67,8	26,5	26,6	29,4	32,2
varianta 1								
městský prostor	74,2	74,0	70,9	69,3	25,8	26,0	29,1	30,7
venkovský prostor	70,4	70,9	69,3	62,1	29,6	29,1	30,7	37,9
varianta 2								
městský prostor	74,4	74,4	71,8	68,8	25,6	25,6	28,2	31,2
venkovský prostor	70,6	70,3	67,0	64,9	29,4	29,7	33,0	35,1
varianta 3								
městský prostor	73,7	73,4	71,6	68,9	26,3	26,6	28,4	31,1
venkovský prostor	72,6	73,4	67,3	64,1	27,4	26,6	32,7	35,9
varianta 4								
městský prostor	73,7	73,6	71,9	68,5	26,3	26,4	28,1	31,5
venkovský prostor	68,9	70,0	68,9	61,2	31,1	30,0	31,1	38,8
přechodný prostor	79,0	76,7	65,2	73,4	21,0	23,3	34,8	26,6
varianta 5								
městský prostor	74,3	74,0	71,6	69,0	25,7	26,0	28,4	31,0
venkovský prostor	68,5	72,4	70,9	61,8	31,5	27,6	29,1	38,2
přechodný prostor	73,7	69,7	61,9	67,0	26,3	30,3	38,1	33,0

Druhou stranou rozpočtů obcí jsou celkové výdaje, které z 67,8 % byly v roce 2006 vynaloženy na běžné výdaje a z 32,2 % na kapitálové výdaje. Ve struktuře výdajů můžeme u městských obcí pozorovat větší podíl běžných výdajů a v návaznosti na to naopak vyšší podíl výdajů kapitálových u obcí venkovských.

V průběhu sledovaného období let 2003 – 2006 vykázaly obce Libereckého kraje v prvních dvou letech záporné saldo konsolidovaných příjmů a výdajů, v posledních dvou letech saldo kladné.

Tab. 6.9.3 Saldo příjmů a výdajů obcí

v tis. Kč

	2003	2004	2005	2006
Liberecký kraj	-204 552,4	-169 709,9	25 043,7	291 155,8
varianta 1				
městský prostor	-174 485,8	-132 573,4	-68 513,9	316 440,3
venkovský prostor	-30 066,6	-37 136,5	93 557,6	-25 284,5
varianta 2				
městský prostor	-161 498,3	-128 207,5	-48 799,6	295 331,8
venkovský prostor	-43 054,1	-41 502,3	73 843,3	-4 176,0
varianta 3				
městský prostor	-164 290,8	-146 842,5	-32 719,5	323 733,9
venkovský prostor	-40 261,6	-22 867,4	57 763,2	-32 578,1
varianta 4				
městský prostor	-172 657,0	-152 795,4	-45 343,2	293 442,2
venkovský prostor	-28 032,9	-24 302,6	76 767,5	-38 550,7
přechodný prostor	-3 862,5	7 388,1	-6 380,6	36 264,3
varianta 5				
městský prostor	-176 052,8	-134 490,3	-51 574,8	293 519,0
venkovský prostor	-34 230,8	-24 456,7	68 030,4	-42 501,9
přechodný prostor	5 731,2	-10 762,8	8 588,1	40 138,8